

tum a **hugo** v pbat a discer
 impiū mit conscias eoz
 de quibus noscitur solus deus fer
 re iudicium. Et sic interrogando in
 uenit q̄ qui diligit iniquitatem |
 v p̄dm̄. Nam peccatū iniquitas ē.
 vt dicitur **Remigius** Ille
Job. iij. diligit iniquitatez: qui ex desiderio pec
 cat. qui et si semper uiueret: semp
 suis desiderijs peccando vti vellet
 Et hic odit animam suam |

Cassio Se em̄ persequitur q̄
 sequitur dyabolū. dū
 illas semitas cōmeaē maullt que
 ad penay loca fugienda pducunt

hugo Quid at̄ dilectoribus mi
 quitatū sit futury cōter
 oñdit d. tp̄ hiet. s. dñs v plucere
 faciet super peccatores laqueos |
 vt illaquentur. ita q̄ non possunt
 mereri. vnde puer. v. Iniquitates
 sue capient impiū. a fumibus pec
 catorum suorum constringitur

Ricol Etiam iuxta litteram
 peccatores moriuntur
 subito a ex impuiso q̄i capti laq̄o

Glosa lignis | v cupiditas.
sulphur | v fetor ma
 loz operum | a spūs p̄cellarū. | p
 hoc penā eterni iudicij indicat. a
 verbera **Jeronim⁹** Hoc to
 p̄torū tū fm̄
 historiaz factū fuit qm̄ dom̄⁹ plu
 it sulphur a ignem sup 30 domaz
 vt ait ap̄tus iudas. in exemplum
 ignis eterni factū fuit. **Addidit q̄.**
l pars calicis eoz: quare dixit p
 tem eorum. quia vnusquisq̄ p p
 te sua quasi de calice iustam vindi

ctam recipiet pro ut gessit miseri
 as suas vt ait p̄pheta. **Reddet deus**
 vnicuiq̄ iuxta opera sua. Et ideo tā
 q̄ racōnem reddens quare id fiat
 subiicit. Quia iustus dominus p
 naturam. | a iusticias dilexit. | quia
 vnunquēq̄ scdm̄ opus eius p̄pri
 um iudicat equitatez vidit vult⁹
 eius | vt sc̄ndis premia: p̄torib⁹
 penam **Cassi** Q̄tēne versuta
 tribuat. **Cassi** as a p̄uerfita
 tes here ticorum a malignoz: nec
 non retribuōes ip̄oz p̄ iste mi
 rabili breuitate cōplexus est. vt
 quorum futuras p̄as agnoscim⁹
 ab eorum prauitate arceamur

Jeroni Qua p̄pter dñō suppli
 cem⁹ q̄tin⁹ nos vcati
 one sua dignetur efficere dignos.
 a non fm̄ p̄cā nrā nobis supplicia
 inferat. sed fm̄ magnam miām su
 am vniām largiatur quia ip̄i est
 cū eterno patre a spū s̄cto honor
 a gloria in secula seculoz Amen

Saluū me fac
 Titulus h⁹ p̄s tal est
 In finē p̄s 88 pro octa
 ua Sensus eius talis est. p̄s iste at
 tribuitur dauid a fidei tendenti in
 finez v̄ in xpm̄. a in eodem p̄s orā
 ti p̄ octaua v̄ p̄ die iudicij. de quo
 in vi. p̄s. supra

Glosa Vi
 dictum est. em̄ vir sc̄is multiplicatā vanitatē
 seculi q̄i subito timēs exclamat p
 magnitudine periculi a ait

Saluum me fac domine: |
 qui potes solus saluare.

Quoniam deficit sanctus | quantū ad
paucitatem. Causam huius deficiē
subiungit quoniam diminute sūt verita
tes a filiis **Augustinus**

Veritas vna est quae illustratur et il
luminantur anime scē. Sed quoniam mul
te sunt anime: ideo in ipsis multe
veritates dici pōt. sicut ab vna fa
cie mltē in speculo appēt ymagies.

Hugo Triplex em̄ ē veritas.
iusticie quae deficit p̄ aua
ritiam. et veritas vite quae deficit p̄
luxuriaz et quodlibet peccatū mor
tale. et veritas doctrine quae deficit
per superbiam et vanam gloriam
Quo hęc veritates diminute sūt om̄
dit consequēter dicit. Vana locu
ti sūt | de terreis | vnusquisq; | ad
deciendum | proximū suū | cui

tenetur sic **August** proximū
delitatem. oēs hoīez
oportet intelligi quia nemo est cui
quo fit operandū malū. Labia do
losa | supple habent et bilingues
sunt. quia in corde et corde locuti
sunt. habentes aliud in cogitatio
ne quā loquan
tur ore.

Cassiodo
Quociens volumus dolosos expri
mere duplicia eorum corda declara
mus. Sic et bilingues dicimus qui
in vna sententia mīme perseuerāt

hu. Deinde subiungit non optā
do sed prophetando quod futurū
est dicens. Disperdat dñs | et di
spersit. | vniversa labia dolosa et
linguā magniloquā | et superbiaz.
maxime illorum: qui dixerunt ac
rogauerunt. Lingua nram magni

ficabim? | et opera dicta et nos ipos
iactanter laudando. labia nostra
a nobis sunt | quasi dicerent a nobis
metipsis habemus et scienciam et
dominiū. quis ergo noster domi?
est. | quasi dicant nullus.

Cassi Hoc superbi habent p̄
priū quod dominū super se
despiciunt. et in prosperis rebus ni
miam loquacitate; turge ntes glo
riam suam exaltare presumūt. et
ponunt in propria potestate quod se
a deo non intelligunt accepisse.

hugo Magnificare etiam qui
dem student suam lin
guam qui verba subtilia loqui co
nantur. ut videantur sapientes quae
ut dicit Jeronimus obducto sup
cilio grandia verba cruciantes in
tre mulierculas: de sacris litteris
philosophantur. Deinde prophetavo
ce dei patris p̄m̄itit xpi incarnati
onem dicens. propter miseriam ino
pium et gemi

tū pauperū. **Jeronimus**

quae erāt miseri nisi cūdi gna et hoīes
in p̄tō nati ac p̄ hoc in inferno p̄
geniti. Et qui pauperes gementes
nisi antiqui p̄res in claustris infer
ni detenti propter peccatū primū parē
tis. et propter hos literandos. nūc in
tēpore gracie. exuegam dicit dñs |
videlicet deus pater. hoc est mittat;
filiū meū quae eos redimat et illos quae
miseria sunt in mundo et eos qui in
inferno comorantur. quod ita factū
est. Ponā in salutarī meo | et in
filio meo incarnato. dixit in saluta
ri. et non dixit. quid ponam. sub
auditur salute gentiū. et adhuc

quibus ponam contra gentium leti-
ciam et contra paupertatem diuici-
as spirituales. fiducia et uoluntate

Cassi quia potestas patris fi-
ducia patris est patris. agā i eo

Blasa quia nichil ei resistet
qui etiam docebit non
qui scribit et pharisei. sed tanquam patrem
habens et addens legi: et mu-
tans quendam per uoluntate sua: ut
auctor legis. Post uerba patris pre-
dicata propheta in persona sua com-
mendat uerba predicacionis christi: om-
nibus eorum sinceritatem et utilita-
tem. quasi dicat. pater mittet filium

et eloquia domini. et christi sunt elo-
quia **Cassi** que nullum mendaci-
um corruptum nulla
macula falsitatis inficiat vel simu-
lationis culpa corrumpat.

Augustinus Multi predi-
cant uerita-
tem sed non caste quia uendunt illam
precio comoditatum huius seculi

hu demum commendat eloquia
domini a dulcedine somitus
dicens. argentum dominici elo-
quii est igne examinatum. quia
domini eloquia per tribulationum
ignem probata sunt. Eloquia uero
diuinum idcirco comparatum est ar-
gento. quia sicut inter omnia me-
talla nihil est quod dulcius finiat ar-
gento. ita inter omnia eloquia ser-
mo diuinus sonat humane men-
ti. Et illud argentum est phatum
terre. et a terra. scilicet nihil terrenitatis
habens. Et ponitur geminus pro
ablatiuo more greco. Et est purga-

um septuplum. et perfecte Septe-
narius enim numerus perfectionem et u-
niuersitatem significat. Vel est pur-
gatum septuplum. et per septem do-
na spiritus sancti. uiz per timorem dei.
per pietatem. per scientiam. per fortitudinem
per consilium per intellectum. per sapientiam.
per que diuinum eloquium splen-
det. dum uerbi dei predicatores his

dominis re **Cassi** Sicut enim supe-
fulgent **Cassi** rius dixit. disper-
dat dominus uniuersa labia dolo-
sa. Ita conuersaturum dominum per-
mittit omnes qui eloquia eius pu-
ra mente crediderunt Unde subdit

hugo o domine cuius elo-
quia sunt casta. seruab
nos per tua eloquia a malo et custo-
dies nos in bono et gratia hac

Cas id est a peccatoribus huius mundi
diuinitate in eternum quia
hic nos in tribulationibus consolatur
ibi in eterna securitate constituet.
Dicit adiuuat. ibi glorificat et coro-
nat. Ita nos piissimus creator
conseruat ne pereamus. et ibi beati-
ficat ut nullatenus miseri esse pos-
simus. Quis enim tam bonis quam
malis fiat. in conclusione huius pre-
sentis sub breuissima sententia ostendit
dicens In circuitu impij ambulat

Augustinus et in tempo-
ralium rerum
cupiditate. que septem diebus repetitio
tanquam in rota uoluitur. et ideo non per-
ueniunt in octauum. id est in illud
eternum quod dabitur in octaua. de
qua iste presentis intitulatus est De hoc
circuitu dicit salomon in puer. re-
tilator impij est rex sapiens. et im-

mittit illis rotam malorum et ambitum temporalium que tanquam rota voluunt

Hugo Sicut enim ille qui ambulat in circuitu spiritus est qui in principio motus sui a semper habet ad ambulandum. Sic ipsi habent spiritum circa quod negotientur. De quibus dicit propheta in alio psalmo. Deus meus pone illos ut rotam. Sequitur secundum altitudinem tuam

Glosa in virtutibus per quas facis eos ascendere ad te altum contemplandum. multiplicasti filios hominum. hoc ideo adiunxit. quia est multiplicatio in temporibus que auertit ab unitate dei. sicut iusti multiplicantur secundum altitudinem quam vadunt de virtute in virtutem

Jeronimus Vel multiplicasti filios hominum: iuxta abundantiam misericordie tue. que multiplicatur ecclesia. hoc est de pietate et misericordia ipsius: cum in retributione ipsius future beatitudinis promissa tua percipientes. conformes effecti fuerint corporis glorie tue: cum eterno patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen

Quoties quo domine

Titulus huius psalmi talis est In fine psalmi david: que

patet ex **Hugo** In hoc psalmo predicatur. **Hugo** ostendit misericordie desiderium modernorum patrum desiderantium secundum aduentum christi.

Glosa Quanto enim desiderio accurrunt primum christi aduentum tanto moderni cupiunt secundum iuxta illud

Cupio dissolui et esse cum christo ex persona igitur fidelium secundum aduentum christi optantium ut cum deo beate uiuant. propheta sic ait.

Usqueque domine obliuisceris me. Et rit loquor usque in finem et usque in diem iudicij. vel usque ad mortem sequo auertis faciem tuam a me et facies glorie tue quam sancti in gloria celestium speculantur. More nostro loquitur scriptura cum dicit deum obliuisci et auertere faciem. hoc autem non iuxta rerum proprietatem sed per creaturarum similitudinem dicitur. In deum quippe obliuio non cadit nec aliqua permutatio. **Qua** diu ponam consilia in anima mea. Consilio non est opus nisi in aduersis. Et est sensus quod diu ponam consilia in anima mea et quod diu ero in aduersis. et quia diu ponam dolorem in corde meo pro peccatis meis et pro incolatu peccatis miserie per diem.

Cass. et per singulos dies ut ab solute continuatione temporis possit intelligi. **U**sque quo exaltabitur inimicus meus super me

Augustinus Inimicus est dyabolus vel

consuetudo **hugo** ut ait hoc tollantur a me carnalis. **hugo** respice oculo misericordie mea et exaudi me deus meus me humiliter decantante. **Il**lusa

Ric. et intellectu oculos meos. **Ric.** et affert. ne vnquam. de cetero obdormiam in morte mortem et per plorationem primam usque ad mortem.

Hu dormit in morte que frequenter

Hu ter labit et resurgit. obdormit autem **Cassi.** Oculos obstinatus. **Cassi.** autem

cordis hic delemus abuertere qui
in mortem dormiunt: quando fidei
lumine sepulto carnali delectatio
ne clauduntur. ipse est somnus
de quo letatur inimicus. unde sub
ditur. **Leo** **Jeronim** hoc est
quando. **Jeronim** in futu
ro iudicio **dicat inimicus preua
hu temptando aduersus eum.**

Hugo Inimicus dyabolus
primo inuadit homi
nem temptando in suggestio e. lu
ctatur cum eo in delectatione. pec
tit in consensu. indinat in actu. pre
cipitat in consuetudine a preualz
in morte quando. s. homo obdormit
in peccato mortali. **Qui tribulat
me. s. demones qui mexerant tem
ptationibus. Exultabunt si mot
fuerit.** In veritate fidei prebendo con
sensum suggestioni. Sicut em̄ gau
dium est in celis super vno pecca
tore penitentiā agente. ita gaudium
est demonibus super vna anima
mortale peccati perpetrante. Sed nō
mouebor q̄a **Legō in misericordia
tua speravi.** Nam vt dicitur treñ.
iij. **Mia dñi est q̄ si fumus cōsumpti.**

Nicolaus **Exultabit cor
meū. leticia i te
riori. In salutarī tuo. In christo
qui venit saluare munduz. Cantā
to domino. In leticia exteriori ipm
laudādo. Qui bona tribuit mihi.**

Augustinus **bona spiritu
alia nō ad
humanū diez pertinential. a psal
lam nomini domini altissimi cum
deuota grā. Merito
tūactione. **Theroni** dñe ihe**

su xpe noi tuo psallitur. q̄ das pie
tatem a iustis victoriam prestas
a peccatores ad te conuertentes iuitas
tibi gloria est cum eterno patre a
spū sancto in secula seculoz. Amen

Dixit insipies
Titulus talis e In fine
ps dauid. In hoc ps p

pheta oñdit q̄ xps q̄ tam desidera
tus erat a iudeis ante q̄ veniret con
temptus e ab eis qm̄ venit. Et iō pri
mo propheta increpat insipienti
am a duriciam iudeoz. q̄ viso xpo
ipm̄ esse deū minime crediderunt.

Glosa Est at̄ sensus tituli ps
iste dirigens nos in fi
nem q̄ in cristū est dauid ppheta.
Intendit em̄ cōfutare iudeos christi
contēptores cuius populi duriciā
ppheta increpans ait.

Dixit in **Hugo** populus
insipies. **Hugo** iudeoz
translatio hebrayca habet. Dixit
stultus **In corde suo. Non credo.
Non est deus.** a hic hō nō est de?

Jeronimus Vnus ex eis
non solū pro
deo non habuit. sed nec pphetam
credidit cū dixit. hic si esset propheta
sciret q̄ a qualis e mulier q̄ tan
git eū quia peccatrix est. Et alter
si filius dei e descendat nūc de cruce

Hugo **Corrupti sūt. cecitate
infidelitatis. let abomi
nabiles. id est reprobi. facti sūt.**
ap̄s deuz in studijs suis. a ppter do
losas machinacōes suas q̄b⁹ stu
debāt quō ihe. **Col** que locū. gre
sū occiderent. **Col** goti⁹. r. v. mo

raliū exponit de reprobis ob amo-
rem visibilium de deo peruersa sen-
tientibus dicens. **U**rit in spiciēs
in corde suo non est deus. Car-
nales viri iussa spiritualia contēnen-
tes. deum quia corporaliter nō vi-
dent quandoq; ad hoc perueniunt
vt etiam non esse suspicentur. per
omne enim quod faciunt ad finez
oculorum tendunt. a quia in deuz
oculos corporis tenere non possūt
ei obsequia prebere despiciunt vel
si ceperint.

Augustinus

Et hī corrupti sunt a abominabi-
les. id est odibiles facti sunt deo i
studijs suis. id est in affectionib;
suis amando seculum a non deum
Ipse sunt affectiones que corrumpunt
animam a sic excecant vt pos-
sit etiam dicere impudens in corde
suo. non est deus: non est q; faciat
bonū non est.

Cassiodorus

Quis ergo dicem; de patriarchis.
Nōne bonū fecit Noe cui; dñi prece-
ptis obediens in archā saluand;
intrauit. Nonne bonū fecit Abra-
ham cū filiū suū obediens diuinis
iussiomibus obtulit imolandum.
Nonne bonum fecit Job qui dura
passione percussus in omnib; gra-
cias domino cantauit. Quis dicam
de pphetis a apostolis qui manda-
tis domini famulantes seipos glo-
riosis mortibus obtulerūt. Fuit
a hodie domino largiente iustorū
operatione: que bona sunt.

Hugo Sed sciendum q; li v
nuz ponitur exclusiue

a significat xpm. vt sit sensus a n̄
est vsq; ad vnū v pter vnū. xpm
Augustinus Et ille ē me-
lior intellēs
vt nemo intelligatur fecisse bonita-
tem pter xpm q; nō p̄t q; hōim
facere bonitate n̄ ipse mōstrauerit

Cassiodorus Renera solus
est christus si-
ne quo bonū aliq; vel incipere vel
implere imbecillitas hūana nō p̄
ualet. a nisi vsq; ad ip̄m fuerit ei;
miseratione peruentum. Ip̄e est fi-
nis q; in titulo h; ps est. premiss;

Hugo Et q; non est qui faci-
at bonum hoc cōsequē-
ter probat dicēs. O n̄s de celo v de
hūana natura quam assumpsit.

Glosa psperit intendēs sup
filios hōim v iudeos.

Cassiodorus quos ho-
noracius
appellat filios hominum propter
vnius dei cultū cōparatione genti-
lium ad hoc prosperit vt videat. id
est videri faciat: si est intelligens
xpm esse deum qui intelligi debuisset
esse deus. quia multis miracul;
aduentum sue diuinitatis ostēdit
aut requirens deum: mandata ei;
seruand;. Ille enī requirit deū qui ab
eius voluntate non discrepat a hoc
non inuenit. Quia **Omnes declina-
uerunt simul inutiles facti sunt.**

Omnes iudei dicuntur declinasse:
cum tamē ex eis si minima turba
crediderit Sz a parte totum intelli-
gendū ē. vt intelligant oēs v mul-
ti de omnibus. Tanti enim im-
pī fuerunt. vt pene oēs p̄sibi esse

ae perisse putarent. **I**lli ergo & di-
 nauerunt a gracia dei & sunt facti
 inutiles sibi. hoc a de amatorib?
 seculi p̄t. **R**ico omnes de dīna
 legi. **R**ico uerūt a redīu
 die iusticie. simul inutiles facti sūt
 dicitur autē; res inutiles que nō
 ualet ad finem intentum sicut me-
 dicina que non ualet ad sanitatē
 homo autem ordinatur ad felici-
 tatem eternā; possidendā ad quā
 isti sunt inepti q̄. nō est q̄ faciat
bonum. s. meritorium licet faciat
 aliq̄n aliquid bonum de genere. u
est vsq; ad **Colle**. est qui ope-
 tur bonum meritorium ad salutē.
 de illis qui sunt constituti in pecca-
 to mortali & extra caritatem viz ex-
 tra deum tanq̄ cōtrariū deo per
 uoluntatē peccandi. vnde dicit pi?
 papa in decretis de p̄na distincti-
 one. iii. Nihil prodest homini ieiū-
 nare & orare ac alia religionis ope-
 ra exercere nisi mens ei? ab iniqui-
 tate reuo- **R**aymū. Et lic; bo-
 cetur. **R**aymū. na opa
 non profunt meritorie ad salutē;
 ualent tamē ad aliquid viz ad ex-
 tremū iudicij supplicij tolerabili?
 futeuendum. ad obtinendum tpa-
 lem p̄speritatem. q̄ nullum bonū
 manet iremuneratū; vel hic. vel
 in futuro. **E**t ad hoc ut citi? illustre-
 tur grā dei cor peccatoris ad p̄mā;
Glo. Qualiter autē illi qui de-
 dīmauerūt inutiles facti
 sunt. alijs a sibi. cōsequenter ostē-
 dit. Et p̄mo qualiter facti sūt alijs
 inutiles dicens. **S**epulcrum pa-

tes ē guttur. **Augusti** Aut
 eorum. **Augusti** uerā
 citas significatur inhiantis gula.
 aut allegorice didum est quā il-
 los occidunt in fetidis sermonib?
 et quasi deuorant eos quibus fa-
 orum morum pueritate p̄suadet.
Cassio Nam sicut sepulcrū;
 cum patet fetidus ex-
 halat odores. Ita istorū; guttur.
 sermones pestiferos. linguis suis
dolose agebant labulando.

Augusti Comes est voraci-
 bus a dulacio et
 omnibus malis. venenū aspidū;
sub labijs eorum. Venenum dicit
 dolum aspidum q̄ nolunt audire
 precepta legis sic aspides nolunt
 audire uerba incantantis quod in
 alio p̄s euidētius dicitur. **Q**uo-
 rum os maledictione et amaritu-
 dine ple- **Cassi**. Venenum em-
 nū est. **Cassi**. didū est ab eo
 q̄ per uenas serpat sic a uota mali-
 gnorum occulta cogitatione gras-
 santur. Grassat est crudeliter age-
 re latrocinari impiguare. veloces
pedes eorum ad effundendum san-
guinem. & expedita prompti sūt
 pro consuetudine malefaciendi &
 quib? dicitur puer b? pedes eorū
 ad malum currūt ut effundant sā-
 guinem. Deinde ostendit qualiter
 predicti inutiles sibi fuerunt dices
Quōritio. in dolor et infelicitas.
 id est miseria. in uis eorum. id est
 in operibus. **Augusti**. Om-
 eorum. **Augusti**. nes
 enim maloz hominum uie plene
 sunt laboribus et miseria.

Glo Et recte via impiorum con-
tricio et infelicitas dici-
tur. contricio quia terit et terit cum
aliis nocet a sibi Infelicitas quia
ad infernum ducit **I**dem. cassiod.
a quibus vijs non reuertentur ma-
li. quia via **HUGO** et penite-
ntia que ducit ad pacem non cognouit
dicitur autem penitentia recte via
pacis quia per penitentiam a non ali-
ter venit homo ad pacem dei

Glo Vel specialiter potest ac-
cipi de iudeis quod dictum
est quoniam dolose agebant contra
christi **Cassi.** quorum os ma-
lum. ledicione ple-
num erat. quando pro bonis amo-
nitionibus blasphemabant domi-
num et de eius morte tractabant.

Glo Et ideo contricio et infelicitas in vijs eorum quia
pro suis operibus contriti sunt per
tium et respasianum **V**nde et infelices
sunt quia ubique disperfi sunt
Vel contricio est modo in vijs eo-
rum quia christus lapis angula-
ris cadens super eos contexit eos per
excecationem. a infelicitas erit eis
in inferno cum anima a corpore de-
pnbuntur. quia viam pacis id
christum non cognouerunt qui ve-
nit eos reconciliari **I**dem. cassio.
Precedentibus tribus subiuncta
est sententia que pulcre cuncta con-
cluderet **V**nde dicit non est timor dei
ante oculos eorum hoc est deum
non timere. **Mico** Scriptum est enim
ment. **pro** uerbio. xv.
Per timorem domini dicitur a ma-

lo omnis homo Et ideo subtracto
huius timoris retinaculo currunt
homines ad malum sine freno De
inde ponit penas predictorum sub
interrogatione dicens **N**onne co-
gnoscent omnes qui operantur ini-
quitatem. **I**ac si dicat none timent
de suis malis in futuro puniri qui
nunc operantur sub libertate mali-
ciam. immo tunc cognoscent quia
sicut dicit gregorius oculos quos
culpa claudit pena aperit.

HUGO qui deuorant plebem
meam seducendo a
spoliando aut **Augusti.** De
occidendo. **Augusti.** uo-
rant autem populum qui sua com-
moda ex illo capiunt non referen-
tes ministerium suum ad gloriam
dei et ad eorum salutem quibus
prebunt. **E**t addit sic est panis
et quidie. **C**ibus enim panis quidiana
nus **Glo** sicut illi quidiana ra-
est. **Glo** pima simplices christi
anos absorbet sic dicitur per psalmum. iij. ait
Vos depasti estis vineam pauperis.
rapina pauperis in domo vestra quod atte-
ritis per limen meum a facies pauperis co-
meditis **C**ur hoc faciunt. **Q**uoniam
non inuocauerunt **Augusti.** Non enim vere
cauerunt. **Augusti.** hunc inuocat
qui ea desiderat que illi displicent **E**t
quod vere non inuocauerunt deum **S**ollicite
trepidauerunt timore ubi non erat ti-
mor. **L**o in dampno reprobis temporalium **T**imu-
erunt ei in dei prebent regnum eternum dice-
tes **S**i relinquerent eum sic omnis daretur
eum a venient romani et tollant nomen lo-
cum a gente. **T**imuerunt regnum
terrenum amittere quod non erat timor

et regnū coloz a mīserē qđ timere
debuerant Et hoc de omnibꝫ cōmo
dis tꝑalibus ē intelligendū quoz
amissio nē cū timent homines ad
etna nō **Grego** **Vij** libro
remiunt **moraliū**
Sunt pleriqꝫ p̄dōꝝ suoz cōscij a
ea q̄ possident indigentibꝫ largiri
desiderant s; tamē ne datis rebus
egeant ipsi formidāt cūqꝫ carnis
subsīdia reseruādo trepidi prepa
rant ab a timētis mie aīam necāt
Et cum pati mōpiāz in fra metu
unt eternaꝫ abundantia superne
ēfectiōis **Glosa** **O**stenfa sen
amittūt **tentia** dam
natio mī illoꝝ q̄ deuorant plebez
dñi p̄p̄a specialiter loquit̄ abueꝫ
sus iudeos dīcēs . o vos iudei scitote
qm̄ dñs in generatione iusta est
Augul . nō est in eis q̄ di
ligunt seculū. **I**niu
stum ē em̄ relinquē se loꝝ obitōre
et diligere se l̄m Cōsiliū mopis cō
fudisti . v̄ ot̄mpisti humilem ad
uentum dei filij qz in eo nō vidisti
pompā **Hugo** . Et h̄ fecistis
seculi . qm̄ dñm̄
spes eius est . v̄ qz dicebat in solo
dō sperandū esse **Vñ** ipsi dicebāt
Mat. xxvi . Cōfidit̄ i dño libēt nē
cum h̄ **Glosa** **P**ostremo in
vult . **deoz** ouerho
pomiē q̄ fiet cum plenitudo gencū
intrauerit vnde s̄bdit . quis dabit
ex sion . v̄ de iudeis p̄cedens saluta
re israhel . v̄ saluabit ppl̄m israheli
ticum n̄ supple ille quem vos iudei
humilem **Aug** . Ipse em̄
sp̄ruistis **Aug** . in daitate

ventileus est ad iudicium vniūꝝ
et moꝝ **Cass** . Et tunc cū cōuer
tu oꝝ . **terit** dominus ie
sus christus captiuitatem plebis
sue . v̄ cum damnauerit diabolū
qui dei plebez impia crudelitate p̄
sequitur a captiua ē festinat Exul
tabit iacob et letabitur israhel in
nouissimis temporibus saluari

Augul . Repetitō est sicut
solet fieri **Nā** idē
puto esse letabitur israhel quod
est exulta **Cass** . Ipse est iacob
bit iacob q̄ a israhel sed
hic iacob illic israhel **Dic** supplan
tator viciorum et illic videns deuz
facie ad faciem quando erit deus
omnia in om̄ibus qui hic t̄ctis
secularibus mente dominum con
tuetur quod nobis tribuē digne
tur vt actu iacob effecti supplāta
tis vicij et veri israhelite ipsum
mēte videre . corde retinere merea
mur cui cum eterno patre et sp̄i
tus dō est honora gloria in secul
la seculorum Amen.

Domine quis
habitat Titulus tal est
p̄s . 68 ptz autor p̄s **Glosa** . Iste
p̄s . proprie est instructorius mo
rum et presumptionis repressio .
In quo agitur de vnitāte presētis
eccē a de futura q̄ete **Propheta** ei
preuidens in sp̄itu corpalem in
habitationem maloz cū tonis in
sancta ecclesia et retūdens presūp
tioneꝫ maloz q̄ se gloriant esse de
eccē q̄t̄ q̄s in p̄nti eccē digne dō
e . ij

militet et in futura sit beatitudine
queretur. **Vñ** dicit. **Dñe** q̄s habitabit
digne in tabernaculo tuo. **vñ** in p̄n
ti eccā ubi ostra dyabolū dimica?

Augusti Quia a si taberna
culuz aliqñ p ha
bitatione etna ponit tñ p̄pe ē belli
atq; militantium vñ a cōtaberna
les milites dicunt tanq̄ simul ha
bentes tabernacula. **Hic** autē; sen
sus adiunat ex eo q̄ trāslatio he
braica habet. **Dñe** quis pegrina
bit in tentorio tuo. ad tēpus enī;
dimicam? cū dyabolo. tūc opus
habet in tabernaculo quo nos resi
ciamus. aut q̄s requiescet in mō
te scō. **Glosa** **vñ** eterna be
tudo. **Glōsa** atū die ubi ē
visio pacis et supereminēcia cari
tatis ubi nullus in agone cōtēdit.
sed in eterna pace requiescet.

Hugo **pheta** dōctus a dño
sue questionī rēdet
que in hō cōtinet. x. effectus virtu
tū in exemplū decalogi quas vij.
p̄ime p̄tinent ad p̄fectos a tres
vl̄tē ad imp̄fectos p̄ quas homo
digne habitat in ecclā militante
a tandem p̄ easdem requiescet in
eccā triumphante. **Prim⁹** enī effe
ctus dicitur virtutū talis ē. **ui**
ingredit̄ vij. ecclā sine macula
mōtis peccati q̄a sine minutis eē
nō possum⁹. **Vñ leuitici. xxi.** preci
pit̄ q̄ nullus hñs maculam acce
dat ad ministerium diuinum.

Iero Sed dicere aliq̄s potāt
feci malum. **Nō** habeo maculam nō
feci malum. **Nō** enī; nobis sufficit
malū nō facere n̄ se cerim⁹ bonū vñ

sequit̄ scdm opus virtutis a opa
tur iusticiā. **vñ** bona opa: custodiē
do mandata dei. **Sequit̄** effectus ter
cie virtu

Rico **Qui** loquit̄ ve
ritatem pro vt
existit in corde suo. a hoc facit que
dam virtus q̄ a p̄ho. iij. ethicorū;
vocatur veritas p̄ quā homo se ta
lem in factis a in verbis ostendit
exterioris qualis est interioris. **Seq̄**
tur effectus virtutis quartus qui
non egit dolum in lingua sua. ali
um verbis decipiendo. **Quintus** ē

Nec fecit primo suo malū in facto
Iero **Quidam** proximum pu
tant fratrem esse aut vi
cinū aut cognatum. **Proxim⁹** no
ster omnis homo christianus est
de q̄ dñs dicit. dilige proximum tu
um sicut teipsum. **Sextus** effectus
est a opprobrium non accipit ad
uersus proximos suos.

Iero **vñ** opprobrium detrahitio
mis de fratrib⁹ non acce
ptaui. **Tūc** non accipis opprobri
um de proximis dictum si pri⁹ nō
credis ante q̄ probas illd eē verū

Hugo **Ac** si dicat non vult
audire verba detrahi
onis quia scdm **Jeronimum** si de
est auditor deest et detractor. **Seq̄**
tur effectus septim⁹. **Ad** nihilum
deductus est in cōspectu eius ma
lignus. **vñ** non est acceptus in cōn
spectu boni viri nec alicuius repu
tatio.

Iero **Ram** in ecclesia qui
cunq; malus est in
cōspectu sc̄i pro nihilo reputat̄.

Rico **Quia** s̄m veritate non ē
aliquo honore dignus

eo q̄ honor referendus est alicui
 testimoniu suę virtutis vt habet
 quarto ethicoꝝ Et quia timor
 est comes virtutum ideo adiungi
 tur timentes autem dominum pu
 ro corde & vere virtuosos glificat
 eos manifeste & publice honoran
 do Reuerencia enim delata alicui
 in testimoniu suę virtutis etiam
 in secreto vel coram paucis dicitur
 honor Si autē hoc fiat publice vel
 coram multis dicit gloria quasi
 quedam dala. g. mutata in ca da
 ritate. **Augusti** Sic illa vii.
 dicta. **Augusti** supiora ope
 ra virtutum ptinent ad pfectos.
 Ita ea que nunc dicitur est pt
 nent ad incipientes & impfectos
 Sequitur ergo. viii. virtus.

Nicol Qui iurat primo suo
 et non decipit & qui fa
 cit iuramentum bonū et tenet im
 plendo illud. In trāslacōne hebra
 ica habetur sic iurat vt se affligat
 p ieiunia & vigiliis: carnē castigā
 do. & non mutat. s. iuramentū ser
 uando. tamen ibi ponit iuramentū
 pro voto quozq̄ est obligatō riuū

Hugo Et hec virtus ē imp
 fectorū quia domi
 nus precepit pfectis omnino nō
 iurare. Virtus. ix. est qui pecuniā
 suam non debet ad vsuram.

Cassi Duobus modis in scri
 pturis sanctis pecunia
 probatur intelligi. Vna est ista
 metallica que ad vsuram omnino
 dari prohibetur. quoniaz vicium
 cupiditatis est erigere velle quod
 te nescias comodasse. Altera ē

qm̄ ad vsurā dare euangelio docē
 te suademus & predicationes san
 ctissimas & instituta diuina. ait eī
 Sciebas me hominem ducum et
 austerum nonne oportuerat te cō
 mittere pecuniā meam numula
 rijs & ego veniens eregissez vtq̄
 quod meum est cum vsura.

Iero Multi nolunt illam do
 nare si exinde precium nō
 recipiunt. Tamē licet viduum et ve
 stium de ista predicatione accipe
 re sicut paulus dicit. Qui euange
 lium predicant de euangelio viuere
 debent Et dominus ait. Dignus
 est oparius cibo suo. sed qui plus
 requiret voluerit in vsura reputa
 tur. Hec virtus etiaz impfectoꝝ
 est quia et si non peccet q̄s eo q̄
 q̄ntū debet tātū recipit tamen per
 fectio non est quia dicitur est s̄fra
 ge esurienti panē tuū. Et beatius
 est magis dare q̄ accipere. vs que q̄
 ad ista peruenit minor est a perfe
 ctione. Sequitur de cima virtus
 et munera super innocentes non
 accipit. **Hugo** id est causam
 innocentis non
 deprimat vel retardat pro mu
 nere alicuius. Quod etiam imper
 fectorum est quia debemus etiam
 si possumus innocentes liberare &
 promo. **Cas** Expositis. x. virtu
 uere. **Cas** tibus propheta
 cōcludit dicens. uī facit hec nō
 dixit qui cōtat hec vt nos ad actu
 alem virtutez constringeret ne se
 creta tantū misterij intenti sol can
 tibus niamiter psallerem. nō cō
 mouebitur. a deo non diuide in
 e. iij.

Qui boni sunt, boni sunt, boni sunt, qui non offendit, non offendit qui bonum
seruat, lege seruat qui in illa fuit et verba seruat; qui fuit hoc, non tenet,
inhibetur in eternum

eternum quod solis sanctis prestat
Iero Que si quis irreprehensi-
biliter in moribus custodi-
erit non solum in commotione eter-
ni iudicis securus erit. **Ver** etiam
ipsum montem possidere merebi-
tur in christo iesu domino nostro
cui cum patre et spiritu sancto est
honor et gloria in secula seculorum
Amen.

Conserva me
domine. Huic psalms prepo-
nitur talis titulus **Titu-**
li inscriptio. **Hic** titulus
ipsi dauid. **Hic** de euangelio.
non de veteri lege sumit. In euange-
lio enim legitur quod crucifixo domino
pylatus talem titulum cruci affixit
Iesus nazarenus rex iudeorum que-
cum multi iudeorum vellet delere
dicentes. non scribere rex iudeorum
sed scribe quia dixit rex sui iudeorum
Respondit pylatus **Quod scripsit**
scripsi. **Hugo** Que verbi gemi-
natio regni christi
confirmationem notauit. Quod
intelligens es dras per spiritum sanctum
huic psalms titulus apposuit predictum
ostendens esse agendum in eodem
psalms de regno christi per illam inscri-
ptionem. **Iero** Tres enim sunt
signati. **Unus** exequialis super tumu-
los mortuorum alius precemialis
ut in portis ciuitatis vel domorum
ab laudem fundatorum. **Tertius**
triumphalis in victoria regis. **Hic**
ergo titulus victoria regis est. hoc
est christi; qui rex est et post victo-

tiam eius et post victum dyabolum
redempto genere humano scriptus
fuit hebraice grece et latine.

Glosa Ut ostenderetur rex
esse omnium vere iu-
deorum et vere confitentium ipsius
Sensus ergo predicti tituli talis est
Inscriptio tituli id est victoria et re-
gnum quod inscriptio tituli cru-
ci affixa notauit attribuit vel con-
uenit dauid id est christo dauid
enim manu fortis interpretatur et
christus sua fortitudine dyabolum vicit.

Cassi Est autem hic psalms seculi
bus eorum qui passio-
nem domini breuiter tangunt et re-
surrexerunt. **Quem** beatus
nem. **Rico** petrus ad in-
telligendum scripturas diuinitus
illustratus dicit intelligendum es-
se de christo aduim scilicet. vbi ma-
gnam partem eiusdem psalms de chri-
sto exponit in confirmationem sue
resurrectionis dicens. **Pro**uidebam
dominum autem. **Vsq** in finem psalms.

Cassi christus ergo ex huma-
nitate suscepta verba
fac ad preem seruari se petens et d.
Conserua me domine. **Rico** Per tales
modum lo-
quebatur christus homo deo patri
Matthei vice simo sexto. **Transeat**
a me calix iste quoniam speraui in
te licet in christo non fuerit spes
pro ut est virtus theoretica eo quod ab
instanti conceptionis fruebatur
fruitione beata. tamen in christo
fuit spes glorie corporis an resur-
rectione quam a deo expectabat. dixi
domino patri deus meus es tu. Sic

Conserua me domine. **Rico** Per tales
modum lo-
quebatur christus homo deo patri
Matthei vice simo sexto. **Transeat**
a me calix iste quoniam speraui in
te licet in christo non fuerit spes
pro ut est virtus theoretica eo quod ab
instanti conceptionis fruebatur
fruitione beata. tamen in christo
fuit spes glorie corporis an resur-
rectione quam a deo expectabat. dixi
domino patri deus meus es tu. Sic

loquebatur patri in sua passione
 Hely hely lamazabatani quod ē
 interpretatum deus meus deus meus
 et quid dereliquisti me quoniam
 honorum meorum nō egēs. deus
 enim pater nullo bono creato eget
 Et ideo non eget bono ipsius xpī
 ut homi

hugo Post q̄ oāuit
 nis. **hugo** christus ostē
 dit que bona cōtulit ei deus pater
 mutans psonas loquendo a se da
 in tertia ad signandū in christo
 duas naturas vnde dicit **Sanctis**
 qui sunt in terra eius. apostolis
 alijs q̄ fidelibus qui in terra vi
 uentium spem suā posuerūt mirā
 ficauit. et miras fecit et ostendit de
 us pater omnes volūitates meas
 et omnes volūitates christi refecit
 tur ad duo. scilicet ad voluntatem mori
 endi et resurgendi quia ipse voluit
 mori propter delicta nostra. et resurge
 re propter iustificationes nostras sic
 dicit apostolus **Augusti.**
 ad rō. iij.

Dis ergo sanctis miras fecit oēs
 volūitates meas in eis. et pfectu eo
 rū quo senserūt q̄ eis puerit hu
 manitas diuinitatis mee ut more
 rer et diuinitas humanitatis ut re
 surgeret.

Mico Vel deus p̄ oēs
 rem. **Mico** voluntates chri
 sti in sanctis apostolis et apostoli
 cis viris mirabiles fecit illustran
 do eos scientia ad predicandum vo
 luntates suas. et confirmando mi
 raculis predicationes eorum. Et q̄
 per predicationem apostolorum
 conuerse sunt gentes ad fidē que
 prius erant ydolatrie debite. **Idē**

subbitur. **Multiplicate** sūt infirmi
 tates eorum. et infirmitates ydola
 trie gentilium. quod patz ex trās
 latione **Jeronim.** iuxta hebreum
 vbi dicitur multiplicabuntur ido
 la eorum postea accelerauerūt q̄
 dimissis ydolis ad fidē christi ve
 lociter cucurrerunt: in deis emanē
 tibus in infidelitate p̄ maiori par
 te. **Non congregabo conuenticula**
 id est delubra. Delubrum dicitur
 templum ydolorum vbi conueni
 ebant ad colendum ydola de san
 guinibus quia fiebat sacrificium
 ydolis de sanguinibus animalium
 et aliquando de sanguinibus ho
 minum. **Talia** conuenticula chri
 stus per apostolos non congrega
 uit sed magis dissipauit nec me
 mor ero nom̄ eorū per labia mea.

Augusti. S; spūali pmuta
 tione obliuiscenē
 gentiles quid fuerint nec a me iā
 peccatores vel inimici sed iusti et
 fratres mei et filij dei vocabuntur
 per pacem. **Cassi.** Quia post q̄
 meam.

Cassi. sacris fontī
 bus sunt renati pristinis eorū no
 minibus deletis appellati sūt chri
 stiani filij dei et amici sponsi id est
 xpī **Popul.** ita conuersus derelictis
 mūdi vanitatib; sequenē dicit

Mico Dominus pars be
 ditatis mee quia con
 uersi ad fidem elegerunt dominū
 iesum christum pro parte sua be
 rebitaria et calicis mei id est passi
 omis mee que per calicem in scrip
 tura designat. vñ saluator de sua
 passione dicit **Mat. xxvij.** Si non
 e. iij.

potest hic calix transire nisi in bā
illumā. Multi autem gētilēs an
te conuersionē xp̄m persequētes
postea conuersi amore xp̄i ad pas
sionem se p̄mptē a letanter obtu
lerūt a hoc p̄pter spem hereditatis
eternę cōsequendę. **I**deo subditur
tu es q̄ restitues hereditatē me
am mihi. **Cas.** hereditas autē xp̄i
est p̄destinata mlti
tudo scōꝝ vnde em̄ dicit̄ in ps̄. ij.
postula a meo dabo tibi gentes in
hereditatē. **Rico.** ceciderūt mi
hi in predariis & in apl̄is qui pre
ceteris fuerunt a spiritu s̄cto illu
minati ipsi p̄ sortes missi fuerūt
ad p̄dicandū. **Q**ue sortes ap̄loꝝ
p̄ funes intelligunt̄ vnde in libro
iosue sortes p̄ tribuū nominātur
frequent̄ ibi fumi culi a funes. Et
loquit̄ hic scriptura in p̄sona xp̄i
trāsēundo de mēbris ad caput ete
rnam hereditas mea predara ē in
eccl̄a fidelium que vocatur heredi
tatis xp̄i sicut scribitur **I**ere. v.
ca. Qui fecit omnia ipse est a isra
hel sceptrum hereditatis eius. dñs
exercitūm no. **Hugo** **S**up̄
em̄ x̄ficulum cōfidentur clerici
quando accipiunt benedictionē co
rone dicentes. Dominus pars her
ditatis mee a ca. **Aug.** Tale ē
licis mei. **Aug.** ac si di
ceret. Eligāt alij sibi p̄tes terrenas
et tēpales quibus fruant̄. portio
mea eternus dominus est. Et bibāt
alij mortiferas voluptates portio
calicis mei dominus est tu es qui

restitues hereditatē meā mihi.
Ideo Restituet deus pater he
reditatē christi quan
do electos suos. corpus videlicet
sanctę ecclēsie ad illaz integritatē
attraxerit vt post resurrectionē ac
ceptis corporibus suis incorrupti
et immortales viuant quia illam
immortalitatem in adam p̄didērūt.
Funes ceciderūt mihi in predariis
Ideo p̄ funes quibus limitat̄
et diuidit̄ hereditas ter
rena intelligunt̄ sortes diuine ele
ctionis ac si dicat partes heredita
tis mee cōtigerunt michi sorte id
est gracia diuine electōnis in pre
datis id est in celestib⁹ vbi nihil
est nisi predarum scilicet immorta
litas impassibilitas a fruicio diu
nitatis. etenim bene contigit michi
quia huiusmodi hereditas mea ce
lestis predara est mihi id est pre
omnibus alijs bonis preciosa da
ta et prebilita. Deinde christus
agit gracias deo patri pro bonis
sibi a suis collatis dicens. **B**ene
dicam deo. **Rico** agendo grati
as deo patri si
cut habetur iohannis. xi. **P**ater
gracias ago tibi quoniam audisti
me qui tribuisti michi intellectum
quia ab instanti creationis aīa
christi fuit impleta scientijs. in su
per vsq; ad noctem id est vsq; ad
mortem que in scriptura noꝝ voca
tur in crepuerunt id est in crepauē
runt me tēnes mei id est iudei de cō
sanguinitate mea nati. christus
enim scdm carnem natus fuit de
iudeis. parentela autem designat̄

per renes eo q̄ ibi viget virtus ge-
neratiua in **Cassiodor**⁹

Ac si diceret sup̄ mala que michi
fecit omnis cognatio indeoruz in
sup̄ et de tribu iude ex qua traxi
originem me increpasse noscitur
dicentes **Johan** demo-
nis. viij.

Nico mum
hales et **Matth**.i. Ecce homo vo-
catus potator vim ac publicanoſū
amicus et in passione dicebant.
Vah qui deſtuis templū dei.

Hugo Vt sic increpueūt
me renes mei. id est
inferior natura mea vsq̄ ad mortē
id est vsq̄ ad passibilitatem car-
nis. **Timebat** enim caro passione
ego autem in illa passione.

Augustinus Prouide-
bam do-
minum in conspectu meo semper
quia veniens in ea que transeunt
non abstulit oculum ab eo qui se-
per ma-

Nicolaus Anima
net. **Nicolaus** enim chri-
sti ab instanti creationis continue
habuit claritatem diuine visionis
quoniam a dextris est in ne com-
moue-
Augustin⁹ id est fa-
ar. **Augustin**⁹ ciet mi-
chi vt stabiliter in eo pmaneam.

Nicolaus humanitas ei
cristi est orga-
num deitati coniunctum. Et ideo n̄
potest moueri ad aliquid nisi fm̄
voluntatem deitatis propter qd̄ i
chris̄to non potuit esse aliq̄s mo-
tus inordinatus insurgens ex di-
ctis iniurijs indeorum vel ex q̄bul

q̄ causis alijs. Deinde describitur
chris̄ti resurrectio gloriosa cū sub-
ditur **P**ropter hoc id est propter
resurrectionem meam que infra po-
nitur que eāt causa leticie chris̄ti.
vnde subditur letatum est cor me-
um quia certitudo boni expectati ē
causa delectamēti. et exultauit lin-
gua **Aug**. Ac si dicat pp̄t qd̄ a
mea **Aug**. in cogitationib⁹ me-
is iocunditas. a in vobis exultacō.

Cassio Ipsa enim est perfe-
cta leticia que et hi-
lari corde concipitur a alacri smo-
ne profer-
Nicolaus in sup̄
tur.

ro mea requiescet in spe scilz resur-
rectionis future **Quoniam** nō de-
relinques animam meam in infer-
no v̄ in limbo sanctorum p̄m vbi
anima chris̄ti fuit p̄ xxxix. horas
tm̄ scz ab hora nona ferie sexte. in
qua fuit sepata a corpore vsq̄ ad
d̄ticulum diei dominice quando
fuit corpori reunita **I**dem subditur.
nec dabis sanctum tuum v̄ corp⁹
meum impollutum. videre corrup-
tionem v̄ incinerationem vel putre-
factionem. fuit tamen ibi corrupcō
accipiendo p̄ morte q̄ corp⁹ xp̄i fu-
it vere mortuū p̄ separez aie **Ro-**
tas in fecisti vias vite accelerando
tps̄ resurre-

Aug. vel notas fe-
ctōis mee. **Aug**. cisti per me
hūilitatis vias vt ad vitā redirēt
hoies v̄ n̄ p̄ supbiā ceciderāt. In q̄
bus q̄ ego **Hugo** adimple-
fū in fecisti. **Hugo** B me leti-
cia cū vultu tuo cū ad dextera tuā
sessurus ascēdero a delectacō es ēēt

mibi in dextera tua et in confectu tuo et hoc usque in finem et perfecta eterna

Nico quod dignitas humani sessionis christi hominis erit sempiternae duracionis

Colle hunc versiculum exponunt. Jeronimus et augustinus. ut sit vox christi pro se et suis fidelibus in quibus. quia ipse est adimplebis. ait. me et meos in futura leticia cum vultu tuo ut nil ultra que rant aliquid cum facie ad faciem te vide

Glosa Et interim fuerunt eis delectationes et consolaciones in itinere huius vite in dextera tua et in fauore et appiatione tua que delectationes producant eos usque in finem et usque ad consumationem eterne beatitudinis

Cassi Consideremus hunc passum quanto nos munere salutis informet. In passionibus confidentiam in spe eterne glorie pollicetur ut doctore que futura sunt prospera perficia non timeamus aduersa scola celestis. erudicio vitalis. auditorem veritatis. disciplina certissime singularitatis. que discipulos occupat sensibus fructuosis non inanium lenocinatione verbo eius.

Iero Unde nos deprecamur ut a delectationibus quibus sancti potiuntur nequaquam dis iudici si non meremur nostri gloria non excludamur a venia per christum dominum nostrum cui cum eterno patre et spiritu sancto honor et gloria in secula seculorum Amen

Exaudi domine

ne iusticiam Titulus huius psalmi talis est. oratio dauid

Cassi Cum multi passim in textu suo habeant orationes mouere videtur cur hic talem preposuit inscriptionem. Sed quis alij cum rebus diuersis breuiter mixtas contineant orationes. iste tamen pene totius sui contextione supplicatio est

Glo Et est passim eorum que nomine orationis intulantur. Sunt et alij quatuor videlicet. lxxxv. Inclina domine. et. lxxxix. Domine esurgiuza. c. v. Domine exaudi. Ac. c. xli. vox mea. Passim enim passim est oratio christi capitis adiuncta sibi ecclesia que corpus christi est.

Hugo Orauit autem christus non pro sua sed pro nostra utilitate ut nos ad orationem mutaret sicut fleuit lazarium ut nos caritatem proximi doceret habere. quia omnis christi actio est nostra instructio Sensus tituli talis est hic passim est oratio dauid id est christi signati per dauid quod manu fortis est et desiderabilis ut sepe supra dicitur. **Cassi** Tripharia dictum est.

Cassi oratio ab humana mitate christi in hoc passim exprimitur. Prima est ut secundum iusticiam suam petit sibi debere restitui. Secunda est ut a iudeorum insidijs eius puitas liberetur. In tertia resurrectione velocissimam deprecatur: ne diuicius insultare liceat pueris populo iudeorum. Et ne aliquid de illius maiestate turba fidelium habeat ambiguum proficitur se in eterna beatitudine esse mansurum.

Iero. Vox ergo christi in passione vel ecclesie in tribulatione orat dicens.

Exaudi deus in **HUGO** noticiam meam.

qua tibi usque ad mortem obediens fui in te de deprecatione meam que est de malis tollendis. **HUGO** in demerentie tue prope orationem meam que est de bonis adipiscendis. orationem dei factam non in labijs dolosis sed simplicibus. Quia sicut dicit psalmus. Dolus non fuit in ore eius. Oratione illorum est dolosa qui dicunt. Domine domine et non faciunt voluntatem.

Dico. Loquitur de patris. **Dico.** deo pro modum humanum quia in deo non sunt lineamenta corporis unde subdit specificationem sue petitionis dicens.

Cassi. De vultu tuo et de aspectu tuo secundum illa que in me respicis atque cognoscis.

HUGO Iudicium meum quo iudicatus sum a pilato prodeat et exeat in publicum ad noticiam omnium gentium. et oculi tui o domine videant equitatem retribuendo mihi gloriam refulgere rationis. hec est enim equitas ut sicut in passione humillimus factus sum omnium ita in resurrectione et ascensione exaltatus sum super omnes. unde ad philipp. ij. apostolus dicit propter quod et deus exaltauit illum. et ostendit quod hoc meruit cum subiungit.

Glo. Robasti cor meum et visitasti nocte et ipsum cor meum visitatione tribulationis pro-

batum est que tribulatio non solum nox dicitur sed etiam ignis. Nox quia perturbat. ignis quia exurit. unde subdit ignem tribulationis me examinasti hoc dicit ad similitudinem fornacis que metallum purgat et non est inuenta in me iniquitas. unde psalmus. Iniquitates non feci.

Cassi. Sic ergo et tribulatio me examinasti. **Cassi.** latens in ignis examinatus est dominus christus in sua passione. Ibi miranda patientie documenta monstravit. sed non est in illo inuenta iniquitas quam adustio vlla de **Glo.** Et hoc non dico iactante.

Glo. Et hoc non dico iactante. viz. non est inuenta in me iniquitas. ut non loquatur de meum opera hominum.

Aug. et ut aliquid preceat de ore meo quod pertinet ad gloriam.

HUGO Opa laudantur a laude tua. **HUGO** innum loquuntur iactatores qui non deum sed seipsum in suis operibus laudant propter verba labiorum tuorum adimplenda et ut implerent scripturam de re deptione generis humani pro me oplenda que pro ora prophetarum locutus es ego custodiui vias duas. scilicet paupertatis humane modestatis atque passionis. Hoc etiam querit fidelis.

Ier. propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Ac si dicat timens futura supplicia que legis transgressoribus comminat es duris me laboribus exercui et subieci corpus anime peccati. Sed quomodo habet dicit duras cum in euangelio dicit. Iugum meum suave est et onus meum leue. Suaue est volentibus et durum est nolentibus. quis dux

esse videat ad sanctos pp̄ corpale
cōditionē tñ suauē ē ip̄is qui hñt
sp̄e remuneracōis vite et̄ne. **P**er
fice gressus meos v̄ ad? vel sensus
meos **i semitis tuis** v̄ in māda
tis tuis. p̄ficere est ad finē p̄ducē.

Cass Inchoamus enim duz
in hoc mundo probabi
li conuersatione degimus sed vbi
ad finem venerit religiosa constā
tia ibi p̄ficimur ibi tota integrita
te cōplemur sicut ait euangeliz.

Qui pseuerauerit vsq; in finem: s̄
saluus. **Hugo** Ut nō moue
erit. **Hugo** atur vestigia
mea supple a semitis v̄ a mādatīs

tuis quia vt dicit dominus luc. ix.
Nemo mittens manum suam ad
aratrum et aspiciens retro aptus
est regno dei. vel est vox christi di
centis. p̄fice gressus meos in semi
tis tuis quia **August** custodi
si dicat.

August uias
duras vtiq; ad p̄ficiēdos gressus
meos i semitis tuis v̄ vt p̄ficet car
itas eccē in angustiis vijs qb; ve
nitur ad requiem. vt nō mouean
tur vestigia mea v̄ signa itineris
mei que tanq; vestigia sacramen
tis et scripturis apostolicis imp̄s
sa sunt vt illa intueantur a obser
uent omnes qui me sequi volunt.

Hugo Deinde petit xp̄us
a iudeis p̄sequētib; liberari vnde dicit ego clamaui id
est valida intentione preces ad te
dixi quoniam exaudisti me sicut
ad hebreos. iij. dicit apostolus. In
omnibus exauditus est pro sua re
uerencia. Sed videtur q; deberet di

cere e conuerso Exaudisti me quo
niam clamaui. Quod soluit grego
rius dicens. Reminein exaudit de
us nisi quem vt preceatur inspirat
Est ergo sensus Ego clamaui quā
dedisti mihi cōfidentiam impetran
di. Et ideo Indima aurem tuā. s. mi
serico die mihi infirmo infirmata
te pene exaudi verba mea que se
quuntur. **M**irifica mias tuas. **M**ise
ricordie dei fuerunt q; per passio
nem filij sui voluit sibi reconciari
mundum. **H**as ip̄e deus patre mi
rabiles fecit qn̄ p̄ filium suum in
carnatum a passum qui resurrexit
a mortuis a ascendit ad celos rede
mit mundum a etiam multa miā
cula fecit. hec enī miācula admi
rantes iudei a videntes excecati sūt
et gentes laudantes crediderunt.

Vnde a de beato angustio dicitur
Nec faciabitur illis diebus dulce
dme mirabili considerare altitudi
nē diuini consilij sup salute; gn̄is
humani qui saluos facis sperantes
in **Cassi** v̄ in eterna vita con
te. **Cassi** stitues. **N**am frequē
ter illi magis in hoc mūdo trucidati
sunt qui ei nomini crediderunt.

Hugo Et quia iudei vt predi
candum est inuiderūt mi
rabilibus que xp̄s faciebat. ideo
ip̄e petiit ab eorum insidijs libera
ri dicēs. **R**esistētib; iudeis dex
tre tue v̄ mihi qui sum dextrā tua
p̄ qm̄ facta sunt oīa custodi me v̄
humilitatem meam vt pupillam
oculi que tenerrime custoditur.

Cas pupilla ē media ps oculi
q; lux et tēbre dijudicant

a disceduntur. huic uenient op i
ta e humanitas xpi cui datur et
in suo iudicio iustos a peccatoribus
segrega

Glo Quia eos qui fi
dem humanita
tis habent in sorte bonorum: alios in
consorcio malorum anumerat. Quo
modo autem me custodies subiungi
tur cum dicit ubi umbra alarum
tuarum pro

Cassi Misericor
dia quippe a
caritas ale sunt patris quibus se p
tigi congruenter expostulat a fa
cie. et a trauulenta fera pntia ipio
rum et demonum qui me afflixerunt
quoniam excecatus populum iudeorum in nece
meam ardore precipiti compulerunt
et opus est ut protegas. **I** mimi
ci mei et iudei aiam et vitam meam
circumdeverunt quoniam cum gladiis et fustibus
cum insanorum turba me capere
reuerunt. ad ipem suum occluserunt.

Condudunt ad ipem qui multo
racitate pinguescit Sic iudei sae le
rum inimitate saginati capti xpo
sua pingui leticia coopti sunt.

Augusti Et postquam cupidi
tas eorum de seclere
saciata est os eorum locutum est sup
bia dicendo aue rex iudeorum Vach
qui destruis templum dauid.

Nico Et bene hic dixit tunc ore
et non etiam corde locuti
sunt quod sceleratorum mors est illa fre
quenter defendere sermone que no
sunt conscia teste damnare **P**ro
necientes me et extra ciuitatem me
eicientes ad crucifigendum Nunc
pater tempus posuit pro futuro quod
apud prophetas cognoscit et visitati.

Glo Circumdeverunt me in cru
ce non obsequio sed furo
re quasi ab spectaculo conuenientes
et hoc ideo quod oculos suos statue
runt declinare in terram quia ne amit
terent locum a gente occiderunt christum

Aug Intentione cordis sui
sta tuerunt declinare in
ista terrena putantes magnam ma
lum pati cum qui occidebatur et
se nullum qui

Hugo Euse
preunt
me iudei a discipulo tradente. a p
fide pilato iudice. et a deo dispo
te. sicut leo et dyabolus paratus ad
pre

Cassi Principes iudeorum
da. iuste compati sunt
leoni dyabolo quo autore fremu
erunt et multo peiores effecti sunt

D yabolus siquidem dominum tem
ptauit quem cruci istorum insania
crudelis affixit. Et reliquus popu
lus iudeorum effectus est sicut ca
tulus leonis et filius dyaboli assen
tiens principibus sacerdotum cui
dictum est vos ex patre dyabolo estis

Iste populus similiter fremebat
contra christum habitans et permanens

Augusti Et cogitatis in ab
ditis et de insidiis

quibus circumueniret et perderet in
stum **E**urge ad vmbra contra
iudeos. domine quem dormite ar
bitrantur et iniquitates hominum
non curare. preueni eorum. videlicet
populum iudaicum. ut ante exce
centur malicia sua et vmbra contra
ueniat priusquam perficiant peccata.

Glosa A simili athenis
dicit Currit populus ut

et crucifigat. Currit deus pater ut in
dicit sed deus preuenit excecando
Nō enim prius in aliu q̄ in se pec
cāt quia quisq̄ peccando se ledit
prius q̄ aliū. petit ergo ut factum
eorū vindicta excecationis preue
niat. Et ita supplantat eum. a simi
li luctantis et subuertit eum et fac
it locū gentem p̄ dat p̄ quibus
retinendis me crudeliter occidit.

Augusti Eripe aīam meam
refuscitando me a
morte que michi ab impio popu
lo itrogata est. framea tua et
animā meā que framea tua ē tā
q̄ ferrea qm manus tua et virtus
eterna tua assumpsit ut p̄ ipsam
detellet regna iniquitatis et dya
boli et diuidat iustos ab impijs. Hāc
ergo erue ab inimicis manus tue
hoc est virtus tue viz. ab inimi
cis meis qui sum virtus tua.

Iero Framea ergo dei patris
aīa christi est de qua fac
iustam

Cassi Nam p̄ ipsa
vindictā diabolum vicit
p̄ ipsa mundus a sup̄stitione sor
dida mūdauit. p̄ ipsa detellata ē
captiuitas que humani generis
soluē possi

Nico Post q̄ xp̄s
debat liberatione subdit de aduersarijz
retribuōne dicens domine a pau
cis viz. fidelibz credentibz de terra
diuide eos p̄ diuersa loca dispen
do in captiuitatē. In vita eorum

Augusti id est de terra qm
inhabitāt. s. a cīta
te iherusalem dispenē eos p̄ orbem
terraz in ista vita qm solam vitā

suā putāt quia eternā desperant.

Nico Hoc factū est p̄ tyrum
et respasianū. Nā pau
lo an̄ destructionem ciuitatis ihe
rusalem quidā iudei ad fidem con
uersi premoniti sunt a sp̄sando
ut ciuitatem exirent et in regnum
agrippe tenderent ne cū impijs iu
deis perirent. Causa; huius dispen
sationis cōsequēter ponit. d. de ab scō
ditis **Aug** et de peccatis q̄ tanq̄
tuis tenebre abscondun
tur a lumine veritatis tue adimple
tus est venter eorum; et adimpleta
est memoria eorū in t̄m̄ ut obliui
scāt deum. saturati sunt filijs et de
opibz malis. p̄ filios ei opa intel
ligimz. Et sic tō opa h̄nt bonos fi
lios. Ita malos filios mala opera
Trālatio romana hēt saturati sūt
porcina et immūdia sua et uilean
tes margaritam et sermo nē dei.

Cassi O iniquitas excecāda
audiebat sensus eoz
mandata dei et illi saturabant sor
dibz pctōz et dimiserūt reliquias
suas. s. reliquias pctōz et maledi
ctionis puulis et posteris suis.

Augusti Clamātes pctm̄
hoc sup nos et sup
filios n̄ros Ego at̄ q̄ non apparui
eis qui corde sordido et tenebroso
lucem sapie videre nō p̄nt in iusti
cia tua apparebo deuidā morte con
spectui **Cassi** In aspectu p̄ris
tuo apparere se dic̄ i
iusticia qm̄ ei volūtate iplauerat
qm̄ mundū ab interitu mortis sā
guis sui effusi

hugo faciatōz
one saluauit salute

generis humani de qua et in cruce
Sicio ac si dicat duz illi saturati
fuit inuidicia sua ut me cogsceret.

Jeronimus Ego scia
to 2 in san
ctis et electis tuis q̄ per me credide
runt quia meum est qd̄ illis pre
stitisti. Nam in illis sūa ipsi in me
te cum cum apparuerit gloria tua.]

Cas Christ⁹ saturari se testa
tur de humani generis
credulitate suscepta qm̄ numerus
sactorum beata adunatioe supple
tus est. patris autem gloria ma
nifestatur in iudicio domini salua
toris cum vnus quisq; recipiet pro
actibus suis mercede sicut ipse do
minus apostolis suis dicit In illa
die cognoscetis quia ego in patre
a pater in me est Sic ergo patris
et filij a spiritus sancti vna natura
vna p̄tas vna gloria declaratur.

Jeronimus Ros igitur
domine iste
fu christe a te redempti qui nobis
exemplum ad orandum ad ope
randum et ad paciendum tradi
disti tanta potēciam pietatemq;
cernentes supplices exoramus vt ex
aminati diuino igne non sim⁹ hu
manorum opm̄ detractores sed in
cessabiles et fixi gloriam tuā iugi
ter extollamus in ope. pferamus
in fide: laudem⁹ in voce qz tu es bñ
dictus in secula seculorū Amen.

Psalmus. cxxij

Diligaz te do
mine Titulus huius

psalmi talis est. In fr̄empus
ro domini dauid qui locut⁹ est do
mino verba canticū huius in die q̄
eripuit eum dominus de manu im
micorum eius a de manu saul. 3.

Glo legitur v̄ regū qz rex im
quus saul persecutus ē
dauid mitem a mansuetum q̄ mor
tuo d̄d̄ liberatus ē et i pace reguit
Pro hac liberatione dauid canta
uit domino lraliter hunc psalmū
pro gratiarum adōne sed quia ti
tulus habet in fine canticū remo
uemur ab hystoria. s̄ finis nanq;
christus est. Canticum vero exul
tatio de eternis. Melius ergo acci
piatur de toto christo. s̄ de se et cor
pore eius quod est ecclesia qm̄ to
tam dominus liberauit in die t̄sur
reditionis de manu inimicorum id
est inde orūza demonum. et de ma
nu saul v̄ mortis Per saul enim in
telligitur mox Sensus ergo pre
dicti tituli talis est. Verba canti
cū huius agentis de leticia redire
dionis christi a constitutionis ec
clesie et tendentis in finem id ē in
christum conueniunt dauid id ē
christo scilicet puero domini. de q̄
psal. dicit Puer natus est nobis
Que verba locutus est christus p
se et suis fidelibus domino id est
ad honorem dei patris. in die qua
eripuit eum v̄ liberauit christum
hominem aq; suis fidelibus de ma
nu inimicorum eius id est de pote
state iudeorum quantum ad chri
stum. et de potestate demonū qn
tum ad eius membra. a de manu
saul id ē mortis Saul enim petio

in se prestat ut quod populus non voluit
tate dei hanc sibi regem petijt. Si
militet deus mortem non fecit sed
impij eam sibi manibus a pedibus
acquiserunt. Itē Jeronim⁹ aug⁹
et castio Augusti. H xps a
ecclesia et tunc xps caput a corp⁹

Diligam te Cassi. diligat
domine. dñm q̄
mandatis eius deuotus obtempe
rat sicut ait in euangelio. Qui au
dit verba mea et facit ea hic est q̄
diligat me. Non dicit diligo. sed di
ligam in futuro ut notet pseuerā
ciam. quatinus nunq̄ defecisse vi
deatur. Causam huius dilectōnis
subdit.

Rico. fortitudo mea
dicens. p̄ qm̄ fortis suz.
contra insultus inimicorū. domin⁹
firmamentum meuz. hans mihi
firmitatem paciē in tolerancia ad
uersarioz. et refugium meum.
in magnitudine imminentiū peri
culorū. et liberator meus. de mor
te inferni. dein mutās psonā ait

August. Deus meus adiu
tor meus. qui mihi
adiutorium uocationis tue prius
p̄stitit. Et ip̄e hoc sp̄ato i eū

Rico. de p̄mior vite et ne
Pro
teator meus. contra in
furgētes hostes. et coram
salutis
mee. repellens a concutiens inimi
cos meos. fortes.

Glosa. La suscep
tor me⁹
quia tu suscepisti me p̄ gratia. Et
ideo. laudans. Inor meam glo
riam sed deum. inuo
querens. **Hugo**. inuo
cabo

dominū. Itaq̄ deuotione cordis. La
fic per eius adiutorium. ab inimi
cis meis. Itaq̄ spiritualibus q̄ car
nalibus. saluus ero. quod bene
sequitur post inuocacionem fm̄ il
lud iohelis iij. Omnis qui inuoca
uerit nomen domini saluus erit. De
inde in p̄sona iustoz qui fuerunt
ante aduentuz xpi. ap̄ta agit de
cladib⁹ humani generis. d. **Ue**
cū derunt. continua lēam. posset
aliquis dicere. Tu dicis te esse sal
uandū quare hoc dicis. Quid ma
li tibi est. ecce. circūderunt me
dolores mortis. et dyaboli qui an
te aduentum christi possidebant
genus humanū. Vel dolores mor
tis dic̄ penalitates carnis ut famē
fitis calor frigus a huiusmodi. La
torrentes iniquitatis. id ē fluxus
peccatorum rapide abundantes
conturbauerunt me. Itaq̄ p̄ peccatuz
conturbatur anima sic q̄ nesciat
quid eligendum aut fugiendū sit

Jerō. Dolores inferni circū
derunt me. in uic die de
tractenciū que mortez infernalem
opant a p̄ducunt ad infernū p̄ti
idem au. **Hugo**. p̄ occupa
gusti. uerunt me
laq̄ mortis. et reatus originalis
peccati prius ligauit me qm̄ ex p̄
pria uirtute peccatē. Est ml̄ tiplex
mors quatum quelibet habet laq̄
os suos. Sed quemadmoduz ab
his fuerit liberatus sb̄ito exponit
dicēs. **U** tribulatiōe mea inuo
caui domi

Castiod. hoc est
num. unum
singulare remedium inter mala

predicanda. In uocare dominum in tribulationibus suis quoniam constat totis uiribus peti quod tempore necessitatis optat. Quae dominus inuocauit consequentem omnem dicitur et ad deum meum clamaui pro liberatione a predicis malis et ipse dominus exaudiuit de templo sancto suo.

Cassi. Hoc est ex cetera meam. audiuit de corde meo in quo habitat uocem meam.

Nico. sua gratia mihi danda liberationem et clamor meus qui ex corde procedit in conspectu eius introiit in aures eius. loquitur de deo more humano quo clamor petentis introiit in aures postulantis dicitur quoniam eius oratio exauditur. Deinde omnibus diebus que facta sunt tempore incarnationis dominice. d.

Commotus est et contremuit terra.

Colle. In primo aduentu domini in terra peccatores terreni commoti sunt corde ad penitentiam per predicacionem christi contremuerunt exterius per peccatis suis flentes

Jer. quando de infidelitate ad fidem uenerunt a deo terrenis credentibus firmus est celi. fundamenta montium et spes a presumptiones superborum. scilicet diuicie honores ceteraque humana quibus illi detenti uelut fundamentis ostentibus immittunt. hec omnia commutata sunt et commota sunt.

Glosa. Ut iam spes mundi non habeat fundamentum in cordibus hominum. Et res dicitur commota sunt. d. quoniam iratus est eis. scilicet dominus propter humana peccata que domino per Augustinum dicitur exponit.

mus id est lacrimosa de precatio penitentium. **Jer.** Que conficitur ex tuius. **Jer.** compunctio cordis et lacrimarum fonte sicut fumus causatur ex igne et aqua. Et abdic in ira hoc est pre timore ire eius quoniam minatur deus impijs eterna superbia. **Cassi.** a postea ignis et caritas dei. uirtutum progressibus crescens. a facie eius id est a noticia eius. exarsit quoniam ipsius illuminatione caritas conceditur eis qui peccata derelinquunt carbonem succensum sunt. Carbones uero succensos peccatores dicitur qui uelut carbonem mortui ab igne boni desiderij fugidi in mundi istius tenebra tenebrantur. sed iterum penitentia inflammante uiuiscunt ab eo ueniente domino. Quod autem uenit commouit sequenter subdit. d. **Indiavit celos**

Jer. Celi et angeli indignati sunt quando gabriel ad mariam uenit et statim descendit christus in carne formam serui accipiens.

Cassi. Et caligo id est dyabolus qui mentes hominum innubilat dum ueritatis splendor non permittit videre quos possidet. et hic dyabolus est sub pedibus eius quia domini saluatoris potestate calcatur. Et ipse qui descendit ascendit super cherubim. Cherubim interpretatur plenitudo scientie. ascendit ergo super cherubim id est supra quod noster intellectus possit comprehendere quando uidentibus apostolis ad celum regna consensit. Que enim creatura preualeat tanti secreti attingere archanum

q̄ carnem terrenā in eterna celo
rum gloria collocauit. Et fecit ea;
creaturis omnibus adorabilem q̄
terrenas protulit passiones. Sequi
tur et v̄o **Gre.** xvii. libro mo
lauit. **Gre.** ratiū Quia lon
ge in altu; ab intellectu nostro se
rapuit volauit sup pennas vētorū
quia scientiam transcendit aīatū
vento quippe animas figurari p̄
velocitate sue conditionis non in
cōuenienter. **Nico.** Nam cogi
tationes ei⁹
velocissime sūt etiam anima inui
sibilis est a inuisibilis mouet cor
pus sicut ventus. a insufflata dici
tur corpori non q̄ deus habeat os
sed ipsam insufflauit corpi hoc est
dedit vel **Cass.** Vel hec reperi
immisit. **Cass.** cio. volauit. su
per pennas ventorum celeritate in
nimiam ondit. v̄ velocius vento fa
ma eius p̄ mundi spacia cucurrit
quando ipso in cunabulis iacente
magis eum stelle claritas nuncia
uit. Quid em̄ dici potest velocius
qui mox natus est in alia mun
di p̄te conspectus est a posuit tene
bras v̄ misterium incarnationis
sue quod nobis est tenebrosū a
et obscurum latibulum suū seip
sū dicit v̄ secretum maiestatis sue
vt qui in natura deitatis sue videri
non poterat sub incarnationis ve
lamine humanis conspectibus re
demptor p̄issimus appareret. vel
posuit tenebras latibulum suum
Augusti. v̄ obscuritate; sa
cramentorum su
orum a occultam spem in corde fide

liū v̄bi ipse latet nō deserens eos
vnde subdit in circuitu eius taber
naculū eius v̄ cōuersi ad ipsū sūt
in circuitu eius. a ipse est in medio
eorum in quibus tanq̄ in taberna
culo v̄ in dimicantes a militantes
contra vicia habitat hoc tempore
Nam tabernaculum militancium
esse dicitur. tenebrosa aqua v̄ scri
ptura obscura est. in nubibus a
in p̄p̄etis a predicatorib; v̄bi dei
Cas. quia q̄uis se aliquis pu
tat dicta eorum; intellige
re. ad ipsam sicut est virtutem do
ctorum in totū; vix potest perueni
re sicut dicit apostolus. videmus
nunc per speculum et in enigma
te tunc facie **Cassiodor⁹**
ad faciem. **Pre** fulgore. vna dictio est.
Hugo a preluce v̄ preful
gite. in conspectu. id
est in cognitione. eius. s. christi.
nubes. id est apostoli p̄dicatores
verbi dei. transierunt. mundum.
Grego. xxix. moraliū Quia
predicatores s̄cti
vniuersa mundi spacia miraculo
rum claritate percurrunt qui etiā;
l. grandis a carbonēs ignis. locati
sunt quia et per correptionem fe
riunt a per flammam caritatis ac
cendunt. Ipsa quoq; litera s̄cto
rum increpaco natura grandinis
conuenienter exprimitur. Grādo
em̄ inueniens pcutit liquata San
cti autem viri corda audientium
terreces feriūt a blandiētes rigāt
Augusti. Et intonuit d̄ ce
lo dominus. q̄ de

ore iustorum tāq̄ de celestibus do-
minus euangeli- auit. a altissim⁹
dedit vocem suam. vt in profundo
humanarum rerum audiremus ce-
lestia. grandis et carbones ignis.
hoc supra expositum est. Et misit
sagittas suas. et euangelistas pen-
nis virtutum recto itinere transuo-
lantes. non suis viribus sed eius
a quo missi sunt et dissipauit eos
scz eos ad quos missi sunt.

Cassio fideles recipiendo a
impios abijciendo
sicut dicit apostolus Alijs sumus
odori vite in vitam. alijs odori mor-
tis in morte. **Iero.** Sācti predicatorēs
mortē sunt odori vite his
qui audiunt et non faciunt.

Cassi. fulgura multiplica-
uit. et mirabilia mul-
ta facit que sic cor d a videntium p-
mouerunt quēadmodum crebra
solent fulgura visa terere. et con-
turbauit eos. scz p predicta mira-
cula. Et apparuerunt fontes aq̄
v̄. et veritates predicantur. que
fontes et doctrinas eterne vite san-
ctitatis suo ore fundebāt. et reue-
lata sūt fundamēta orbis terrarū.
et manifesti sunt p̄phete q̄ nō intēl-
ligebant. supra quos credens **Lo-
bis.** et ecclā fundatur. que dicitur
orbis qz d toto orbe colligitur. xp̄o
em̄ uemente patuit quod obscuri-
tas diuini eloquij tegebat.

Glosa hinc est qz in die pa-
sceus illa detegunt
q̄ i tpe p̄cedēti q̄ d̄gesime tecta fu-
erēt. Quo ordine hec scā sint osequē-
ter oñdit p̄pheta rōuertens sermo

nem suum ad drum dicens. **Ab** in
crepatione tua domine. facta pec-
catoribus p̄pheta. ab
inspiratione spiritus ire tue. omi-
nātis a dicentis. Nisi penitentiam
egeritis omēs morte moriēti. In
crepationem vero a inspiratione
accipit christi predicatione qz p
predicationem increpabat pecca-
tores a inspirabat vt timerēt irā
futura. deinde sequit̄ vox ecclesie
dicentis ab de. **Cassi.** Et
um patrem. **Cassi.** Et
utiqz pater dominum saluatore
de celo. et accepit me. In sponsam
et assumpsit me de aq̄s multis.
et de multitudine p̄ph̄. vel hoc di-
cit de fontibus sacris quādo ecclē-
sia catholica multitudine filiorū
baptismatis regeneracōne cōquirit.
Et
ripuit me de inimicis meis
fortissimis. et a p̄secutoribus qui
crudeliter xp̄ianum populum cor-
mentis affligebant. a ab his qui
oderunt me. scz malis hōibus vel he-
reticis. quomā confortati sunt super
me quasi vincere possunt. Tūc em̄
ecclesia crescere meruit quando eā
data desup p̄tate inimic⁹ afflixit.
Augusti. Et
me in die afflictio-
nis mee. et priores mihi nocuerūt
in tempore quo mortale a laborio-
sum corpus gero. Et
factus est do-
min⁹ protector meus. Et quia car-
nales patiebar angustias. Et
eduxit me in latitudinem. spiritu-
alem. **Cassi.** In ecclā catholica
fidei. **Cassi.** hūc eē amorē fide-
liū null⁹ ignorat vt q̄nto plus per-
f. ij.

secutionibus cōstringitur tanto
plus fidei augmēto dilatetur.

Glo. Eduxit ergo me i latitu
sinem spūalem cōtra
angustias carnis vt me dilataēt
p caritatē merito a numero.

Cassio saluū me fecit Iqñ
me p duxit ad fidem
quoniam voluit me Ianteq̄ ego
illum vellem qm̄ me elegit q̄ ḡtis
vocat vniuersos sicut ipse dicit s̄i
euan°. Non vos me elegistis. sed
ego ele

Glo Et postq̄ dedit
mibi gratis fidei
a caritatē m̄ tribuet mibi dñs
hic in p̄ntē sc̄dm iusticiā meam
sc̄dm iusticiam bone voluntatis
qui prior tribuit m̄iam antiq̄ ha
berem bonā voluntatem hoc est q̄
p suam m̄iam dedit mibi bene vel
le Et sc̄dm puritatem manū me
arum v factō

Hugo retri
buet
mibi Idando p̄seueranciā Et meri
to retribuet mibi Qui a custodi
uuias **Cassio** dilectō dei a
proximi nec ipse gessi Iusta domi
ni transgrediēdo a deo meo rece
dendo Quoniam omnia iudicia
eius in conspe

Augusti id ē
dumeo pre
mia iustoy a penas impioy a fla
gella corrigēdoy a temptatōnes
probādoy. p̄seuerantes in orem
placōne cōsidero Et iusticiā eius
nō respuli a me Quo d faciūt desi
cientes carnis fragilitate sup̄ati
et reuertuntur **Hugo** Et
ad vomitū suū ero i

maculatus cu; eo Iq̄ cū in ma cu
lato non potero esse maculatus.
qm̄ qui adheret d̄vniū spūs est
Et obfuato me ab im̄q̄tate mea
caueo a recidūo peccati.

Cassio S̄tiliter b̄a vita de
se ad aliq̄ gratiā domini peruenit
se cognoscit Cauet ne iterū im̄q̄
tatis antiq̄ maculis m̄no detur.

Augusti Et si p̄mansero
immaculatus re
tribuet mibi dominus sc̄dm iusti
ciam meam Non solum p̄pter la
titudinem fidei q̄ p dilectionē opa
tur sed etiam p̄pter longitudinem
p̄seuerancie retribuet mibi Et
sc̄dm puritatem manū Id opaci
onum meay in cōspectu oculorū
eius Non quo homines vidēt qm̄
q̄ vidēt ep̄alia sunt. q̄ at at nō vi
dent eterna sūt. quo p̄inet altitu
do sp̄i

Colle hec q̄ premissa
sc̄oy. sūt dicit ecclā ad
excitandū nos a ad puocandū ad
fidē rectā. sp̄ certā. opacionē bonā
et retributiōne eternā Sequit̄

Hugo Vox prophete ad xp̄m
Quis sc̄o sc̄is eris I
tu xp̄m in t̄ip̄m sc̄is es natuā Sed
cū sc̄o sc̄is es effectine. sc̄itate; ei
augmētando. Vñ ip̄e ait Ioh̄y.
Sine me nihil potestis facē. Cum
sc̄o igit̄ v cū dño saluatore ip̄o pre
stāte sc̄i esse possu? Et Ietiā tu xp̄m
ai viro in quī malum
nocente **Rico** alijs nō fac
Imnocēs eris malū ei n̄ mferēdo
m̄i forsitan malū tp̄alis pene ad
purgatiōne culpe p̄terire vel ad

exercitium sue patientie qd dedit
 citoq; ad bonū vite eternē. **Et** cū
electo ad vitā eternā; p̄ p̄stima
 tionē electus eris. qz elegit te om
 nib; terrenis. **Hugo** et cum
puerteris. v. ad modū; p̄tētis
 te habebis qz fines ip̄m p̄tēt. **Vñ**
amos. iij. Si erit malū in cītate qd
 dñs nō fecerit. qñ dicat n̄ erit qd
 nō pmittat dñs fieri. **Vel sic.** Cū
 puerſo puerteris v. videris eis per
 uer. **Iero.** Cum enī; dñs eligit
 ſus **Iero.** paupes a reprobāt
 potētes a nobiles hoc videt puer
 ſum eſſe ap̄d p̄ſos. **Quo** cēs de?
 facit inſtāv̄ indiatā. replēndū; illi
 a dicit. **Nō** ē; r̄davia dñi. **Idē** aug.
 vel p̄t legi de quoliz.
Hugo Cū; ſcō; ſcūs eris qz ex
 cō; dū; ſepe amores for manē; a cū
 p̄ſo puerteris. qz v. ad choi. xv.
 dicit corū; p̄t bonos mores collo
 quā; p̄ra. Et vete; cū; ſcō; ſcūs eris
Quomā; tu p̄ſim humilē; quem
 tu ſanctificasti a qui te elegit vt di
 ctum ē; **ſabū;** **Cassi.** cū; in die
 ſacros. **Cassi.** iudicij ad
 dextera; tua; collocabit. a oculos
 ſup̄; boy. v. puerſo; hū; hū; hū;
 cū; ad ſiniſtra; poſitū; in eſnā; crucia
 ſionē; m̄; tē; di; ſūt. Decent ē; at poſitū;
 eſt oculos ſup̄; boy; hū; hū; abis qz tā
 tum arrogā; tes in tartari p̄fun di
 tate deſcendūt. qñ; ſe alciōra; cō; tin
 gere putauerūt. **Quomā;** tu illū;
nas lucernā; **Iero.** Quis eſt tu
 meam dñe. **Iero.** cerna niſi in
 t̄lect; aie. Sic oculi corp̄is ſi de lu
 cerna exteriorē; nō; hū; t lumē; in te

nebris non vident. Ita in t̄lect; a
 aie niſi illumnet a xp̄o non videt
 in tenebris hū; ſ vite ſic in euan
 gelio dicit Erat lux vera que illumi
 nat omnem hominem venientem
 in hunc mundum. **Deus meus.** il
lumina tenebras meas. hoc ē; ig
 noranciam. **Gloſa** **Ve** illū;
 cordis mei. **Gloſa** na nos q̄
 tenebroſi ſumus a merito peccor
 vt me illumines. **Quomā;** in te.
 a p̄; tea non a me eripiat. la tem
 p̄tō; ne dyaboli deinde p̄ſonam
 mutat ex gaudio dicens. **et in dō;**
meo hoc ē; in virtute dei mei. **trā;**
grediar **mu** **Aug.** **Quē;** inter
 rum. **Aug.** homines
 et celeſtem iheruſalem peccata
 ſtruxerunt. **Gre.** xv. moralium. Mu
 runt. **Gre.** rus quippe eſt om̄e
 illud quod itinē; ri noſtro obijciē;
 ne ad eum qui diligitur tranſeat
 ſed murum tranſgredimur cum
 p̄; te amoe ſuperne patrie que in
 hoc mū; do fuerit abiecta calcam;
Iero. hunc murū; edificamus
 peccata patris augendo.
Gloſa **Deus meus.** dicit in
 ſeunda perſona. Deinde
 de ad ſui commendationem p̄; p̄; te
 ta mutat perſonam dicens. **Impol**
lutavia **Augusti.** **Nō;** venit
 eius. **Augusti.** i homines
 niſi mundauerint viam fidei qua
 veniat ad eos. hinc eſt qz in p̄; c̄;
 p̄; ſolis ſolemnitatibus templa ma
 nufacta mūdantur. a ornantur vt
 magnus ſacerdos cum proceſſio
 ne itret. Ita tu ad; na thalamū;
 mēt̄; ſ operibus virtutū; vt eſnus
 f. iij.

sacerdos cum plenitudine gratia
rum ad te introeat teq; paulatim
de virtute in virtutem procedere fa
ciat. **Sequitur.** Eloquia dñi igne |
tribulationis | examinata | unde
p̄s bene paciētes eūit vt anūciēt.

Cas. Abdita quoq; est genēa
lis promissio vt animos
releuaret humanos dicēs | prote
ctor est omnium sperantiā in se.

Rico. Dum tamen spes ista
proueniat ex gracia &
meritis. Aliter enim nō esset spes
sed presūp̄cō. Dixi de⁹ meus q; bñ

Augusti. Quonia; quis
deus preter domi
num | christuz cui seruimus | aut
quis deus preter deum nostrum |
quem post bonam seruitutem tan
q̄ hereditatem patam nos eius
filij possidebim⁹. Hoc etiam cōtra
paganorum dementiā dicitur. eo
q̄ sibi deos in lafaria vanitate fin
xerunt | deus q̄ precinxit | arma
uit | me virtute | vt fortis fin
ne diffuentis simus cupiditatis
impediat opera & gressus meos.

Cassio. Et posuit immacu
lam viam meam | vt
nulla seculi ambitione mouerēt
| Qui perfecit pedes meos tanq̄
ceruicem | **Augusti** v̄ qui perfe

Augusti cit amorem
meum ad trāscendenda spinosa &
vmbrosa implicamē. a hui⁹ seculi

Iero. Sicut cerui cui; alta mō
pedibus spinas & trāsiūt filias
ita sancti calcant peccata et trāsi
unt impedimenta seculi et sic in su

p̄erna se subleuant. vnde s̄bitus
| et super excelsa stauens me | v̄
spem meā in celestibus collocauit

Qui docet manus meas ad plū
Augusti. v̄ q̄ docet me ope
rari ad supandos
inimicos q̄ nob̄ includere celestia
regna conantur. Deinde mutat p
sonam more p̄phetarum dicēs | et
posuisti vt arcum ereum brachia
mea | hoc est posuisti infatigabile
intentionem bonorum op̄rū meo
rum | et dedisti mihi protectione;
salutis | **Glo.** v̄ protexisti me

Glo. ad salutem q̄a
fortitudo mea paruz posset nisi p̄
tectio tua in adess; | a dextera tua |

Augusti id est fauor gracie
tue suscepit me in
cura | **Colle** Et quia eosdē q̄s
sua. **Colle** protegit et curat

aliquando vtiliter flagellat recte
subiunctum est | **Et disciplina**
tua correxit me | **Augusti.**

Augusti.
Corredio tua me deuiare nō sinēs
me direxit vt quicquid ago in eū
finem referam quo coheretur tibi
| a disciplina tua ip̄a me docebit |
que ipsa tua corredio me doceat
v̄ me ad **Iero** Necessē est dum

Iero fumus hic nos s̄
disciplina esse v̄n̄ paulis Omnis
inquit disciplina in presēti n̄ vide
tur esse gaudij sed meroris sed po
stea in futurū reddit fructum plu
rimum. dilatasti gressus meos s̄

tus **Augusti** Quoniam la
me **Augusti** tā fecisti caltra
tem meam hilariter opante etiā

de his qui subtrahunt me sunt. scilicet de mortalibus rebus et membris

HUGO Ut carnales affectus et appetitus sint subditi michi. Hec autem dilatacio fit principatiter per tria plarigitione elemosinarum p delectationes spirituales quas dominus immittit in tribulationibus. et per penitentiam et non sunt infirmata vestigia mea. id est opa mea que sunt tanquam vestigia id est signa bonarum affectionum. hoc non possunt dicere illi qui statim fessi sunt de prima vel de religione quam assumpserunt.

IERO vero docet quomodo vestigia bonae voluntatis non infirmantur dicens Semp aliqd boni facito vt te dyabolus iueniat occupatum Enumeratis omnibus que necessaria sunt pugnaturus propheta in persona viri iusti promittit se fortiter pugnaturum dicens Persequar inimicos meos id est affectus meos carnales et comprehendam illos vt consumant priusquam ab eis comprehendar vel progrediantur in actum. et non conuertar ab hac intentione. donec deficiant mortificati. Et consequenter ostendit quomodo deficiant dicens Confringam illos primum motus carnales minutatim confitendo et per penitentiam mortificando. nec poterunt stare sed cadent subtus pedes meos quia preponam illis amorem quibus itur in eternitate. Et hoc totum est ex eo quod praenarrasti id est armasti me vi rante ad bellum virtute vi-

humilitatis contra superbiam. virtute castitatis contra luxuriam et sic de alijs quia homo praedicta non posset facere per gratiam sibi datam nisi deus cooperaretur illi gratie scilicet illud ad roma. ix. Non est volentis neque currentis sed dei miserentis. Ideo subdit Et supplantasti id est ego insurgentes in me id est contra me subtrahis me vt fluctia desideria carnis non dominarentur michi. Item augusti. Deinde propheta loquitur in persona christi de iudeis dicens Et inimicos meos id est iudeos dedisti mihi dorsum vt conuerterentur per te sequerentur me vt patet in paulo qui de persecutore factus est discipulus et de multis alijs. Et odi

AUGUSTI entes me in odio perducunt. **HUGO** disperderunt et clamauerunt nec erat qui saluos faceret eos nec ad quem libet sed ad dominum clamauerunt nec exaudiuit eos id est non iudicauit eos dignos exauditione. non recedentes a malicia sua. **IERO** Impii iudei ac heretici clamabunt in futuro iudicio ad dominum nec erit qui saluos faciet eos quia quando clamauit deus ad illos per prophetas et per reliquas scripturas audire noluerunt.

AUGUSTI Et comminueram am eos in pubere rem. Audi enim sunt non recipientes ymbres misericordie dei vt clati atque inflati superbia Et ne putent

se quis detritos quiescē addidit
ad faciem ventī vt omni spe de
stituti rapiantur a soliditate a sta
bilitate terre vt lutum platearū
deleto eos vt videlicet luxuriātes
et lubricos ambulantes p latas
perditionis vias. Sequitur vox
christi ad patrē Accipies me de
contradictōnibus populi Qui di
xerunt. Si dimittimus eum. sic to
tus mundus post illum ibit.

Cassi. Cōstitues me ī caput
genciuꝝ. Quod et fa
ctum est quoniam repulsis perf
bis iudeis ad gencium fidem trans
latus est. Et hoc qd dicit in caput
signū notat fidei christiane quia
in fronte genciuꝝ crucis vexilla ha
buerunt ra

August. Popu
di are. Augus tuꝝ gēti
um quem non cognoui v quem
corporali presētia nō visitauī ser
uiuit michi q̄a licet oculis me nō
vidit. tamen in auditu auris obe
diuit michi quia crediderūt ī me
p predicatorēs meos q̄s receperūt.

Cas. Laus ista gencium: ma
gna exprobratio ē iude
orum de quib⁹ subditur Filii ali
eni id est filii diaboli quibus ip̄e
in euangelio dicit Johānis viii.
Vos ex patre dyabolo estis lme
tiū sunt michi quādo dicebant.
Magister scimus quia a deo veni
sti et in veritate vias dei docēs. Mē
tri enī est contra mentem loqui
et illis lingua promere quod vnū
quēq; constat in animo non ha
bere filii alie m̄ ueterati sūt ī
peccato infidelitatis suel a claudica

nerunt a semitis suis Claudivicā
q̄ppe dicim⁹ eos q̄ vno pede sūt de
biles. quod iudeis accidisse mani
festum est qui vetus testamētū
carnaliter tenentes noui testamē
ti graciaꝝ respuerūt. Nec illud va
cat q̄ addit suis: qui deserentes in
tellectum legis non recipientes p
missum dominum saluatorem su
as tradiciones de lauandis mani
bus a calicibus secuti sunt.

Augusti. Calumniaban
tur enim dominū
de manibus non lotis. quia tales
erant semite quas ip̄i fecerant a
consuetudine trauerant: aberran
do ab itineribus preceptorum do
mini dei Sequitur vox ecclesie nar
rantis beneficia dominia graciaꝝ
agentis et **Jero.** Quiuit dñs
dicentis. **Jero.** quem ī sepul
cro s̄b signaculoꝝ posicōe clausit

Rico. Vel uiuit dominus. qz
est vita per essenciam
et omnia viuunt in eo sedm q̄ di
citur Johannis v. Quod factum ē
in ipso scilicet omnis creatura. in
ipso vita erat a benedictus deus
meus v ore fidelium fit laudatus.

Cassio. Intelligitur enim p
prie benedictus eo
q̄ ipse omnia propicius benedi
cat. sicut a viuūt domin⁹ quia ipse
omniā viuificet et exaltē id est
in toto orbe credatur. non exaltē
in se cum sit magnitudinis infini
te sed in creaturis ipsum credenti
bus et laudantib⁹. a additur de
us salutis **Augusti.** hoc n̄
mee.] **Augusti.** crena

osuetudine de teo salutis mee sen-
ciam vt terrenam ipsam salutem
sed in excelso de ipso sperem

Cassi. Deus q̄ das viditas
michi. In isto mūdo. p̄
comialiter vindicatur ecclesia quā
do blasphemii et infideles qui ante
cōtumaces extiterūt sicut illi pro
ficia deuotio. **Iero.** Debit etiaz
ne subiedi. **Iero.** de ecclesie

potestatem ligandi soluendi a di-
sciplinam faciēdi. **Vnde** sequitur
La. s̄dis populos s̄b me liberator
meus de inimicis meis iracūdis.

Hugo iracūdis qui fuerūt
in primitiua ecclesia
Vel a demōibus qui irascuntur
qui a fragilibus hominibus supe-
rantur. et per hoc maior est triūm-
phus hominis vincētis. **Et** ab
insurgētibus in me. hoc est a p-
secutoribus qui insurgunt contra
me. exaltabis me. q̄ vt dicit gre-
gorius vbi maior periculum est in
prelio. ibi maior gloria i triūpho

Iero. La viro in q̄ eripies me.
hoc est a dyabolo de quo
dicitur est. **Inimicus homo** hoc fecit

Cassi. Propterea. i. p̄ illas
causas predictas. Confite-
tor tibi in nationibus domine.
i. laudabo te p̄ populos xpianos
quoz vtq̄ lingua ecclesie vox est
Et nō tuo psalmū dicam. vt la-
cius innotescet bonis opibus me-
is. **Psalmus** sicut dictum ē opus
actuale sigt. **Vnde** opa fideliz dō
dicunt gr̄cias offerendas q̄ plus
diuinitas noscitur exaudire q̄ vo-
ces. **Sequitur** vox p̄phete ad p̄tem

Magnificans salutes regis q̄
Augusti. hic est deus pater
q̄ magnificat me
vt admirabiles faciat salutes q̄s
cuius filius dat credentibus.

Iero. Qui animas attrahit p̄
predicationem vt sit la-
tus credentium qui credūt in salu-
tem regis ipsius christi. et ip̄e de-
us pater est. facies. i. facit. mi-
sericordiam xp̄o suo dauid. i. deo
nostro q̄ est dauid. i. manu fortis
quā vicit mundum cum quo de-
us pater fecit misericordiā quādo
post tribuum fecit ip̄m a mortuis
resurgere. et seminat. i. xp̄iam
credentib⁹ quos p̄ euangelium ge-
nuit. **Et** iaz fecit misericordiam. vsq̄ in secu-
lū. i. in eternum sine fine. **Ip̄e** for-
tissimus et liberator nos ab hoc mū-
do dignet euertere in fine stabilitē
p̄ euangeliū suū. cui cū eterno p̄re
sp̄s a dō ē gloria et imp̄m p̄ imō-
lia secula seculorum. Amen

O Eli enarrat
gloriā Titulus huius
ps̄ talē. **In** fine ps̄ dō.

Rico. **Beatus** paulus ap̄ls in
lege ap̄ls p̄ erudicō-
nem humanā et dīnam et dō alle-
gat lram hui⁹ ps̄ dicit aq̄ de publi-
catione euāgelij p̄ ap̄los et discipu-
los christi ad rō. x. concludens sic
Ergo fides per auditum. auditus
autem p̄ verbum christi. **Sed** q̄d
dico. **Numquid** non audierunt. et q̄
si dicat. sic. quod probat per lram
huius ps̄ dicens. **Et** quidē. **In** om-
nem terram exiit sonus eorum

et in fines orbis terrae verba eorum
Et in fine p̄s dicitur. **A**diutor meus
et redemptor meus quod absolu-
te de christo intelligitur p̄ quem
facta est generalis redemptio toti-
us mū. **G**losa agit ergo iste
di. p̄s de p̄mo ad
uentu christi p̄ quem tiranus dy-
abolus cadit et homo a peccato et
a morte absoluitur. Cuius tituli
sensus talis est p̄s iste attribuit
dauid respicienti in finem id ē in
christum vel in finem v̄ in temp̄
plenitudinis quod fuit tempus i-
carnationis christi. De quo loqui-
tur apostolus ad galat. iij. At ubi
venit plenitudo temporis misit de-
us filium suum. p̄pheta igit p̄mo
describit euāgelij publicatōem. d.

Que **N**ico id ē apostoli-
ti. **N**ico. sic dicti q̄ fu-
erunt excellentē illuminati a in deū
elevator. Tali modo loquendi vsus
est ysaias. **A**udite celi et auribus
p̄cipe terra. Non em̄ allo queba-
tur corpora celestia a terra; que ele-
mentum est q̄ nō h̄nt sensum vel
intellectum sed sub noīe celoꝝ al-
loquebatur maiores a sub nomie
terre minores. Et sic in p̄posito apo-
stoli nominant **Celi** enarrat glo-
riam dei. quā christus habuit i mi-
raculis a gloria; sue resurrectōis
et ascensionis. Nec narrauerunt
apostoli v̄bo sue predicationis a
opa manuum eius. v̄ facta virtu-
tum domini viz; natiuitate; passio-
nem mortem a l. annūciat firma-
mentum. **P**er firmamentum in q̄
sūt stelle fixe intelligitur ecclesia

quantum ad doctores sanctos vn-
de dicitur **damielis. xij.** Qui autez
docti fuerint fulgebūt quasi splen-
dor firmamenti qui ad iusticiam
erudiunt multos quasi stelle in p̄-
petuas eternitates. **D**ies diei eru-
dat verbum. **P**er diem intelligit
nouum testamentū ab apostolis
et euangelistis descriptū. **D**ies **I**g
v̄ nouum testamentum. **E**ruat
v̄ annūciat **d**iei. v̄ populo xp̄ia-
no. **v**erbum **I**ncarnatum v̄ xpm
let **n**ox. v̄ vetus testamentū. **l**uo-
ati. v̄ populo iudeoꝝ qui ambu-
lat in tenebris. **I**ndicat **s**ciam. **d**e
christi incarnatione sicut p̄ ysai-
a. **i**r. **P**aruulus natus est nobis a fi-
lius datus est nobis a vocabitur
nomen eius ammirabilis: deus
consiliarius fortis. in quo osten-
ditur humanitas christi et eius
diuini. **C**assi. **V**l dies diei eru-
tas. **C**assi. dat verbum. qm̄
dominus loquebatur apostolis
Ipsa enim diuina claritate irradi-
ans apostol: cordibus purissimis
verba celestis luminis intinabat
Eruat ab em̄ verbū cum de imis
penetrabilibus sermones in san-
ctorum noticiam p̄ducebat. **N**ox
autem nocti indicat scientiam qm̄
iudas christū iudeis prohibuit ac
tradidit occidendū dicens. **Q**uem
osculatus fuero ipse est tenete eū
Iudicare enim p̄net ad p̄dicō-
nem. **I**dem **N**ico. **Q**uō sunt
Jeromimus **N**ico. loquele **n**e
q̄ sermones quorum non audian-
tur **voces eorum**. quia apostoli p̄-
dicabāt liguis oīz gētiū euāgelij

christi. vt hēritū a dū. ij. In oēm
terram exiuit sonus eorum. et in
finēs orbis terre verba eorum. U
 predicationes eoz quia viuēte be
 ato petro apostolo fides xp̄i predi
 cata est vsq; in franciam que est
 in vltimo dimate versus occidentē.
 vñ a zenois fundata ē ecclesia in
 nomine beati petri viū q; ipso vi
 uente cōsecrata est. Cum igit apo
 stoli aliq; xp̄i discipuli exierunt
 de iherusalem ad publicandū euā
 geliū p orbē scdm q; habet actu.
 Eritis mihi testes in iherusalem
 in omni iudea q; samaria q; vsq; ad
 vltimum terre. Iherusalem at sita
 est in medio dimate. Et ideo sicut
 euangeliū publicatū est vidente
 petro vsq; ad vltimum dima vsus
 occidentē. Ita intelligendū est vsus
 alias ptes mundi. Deinde ab apo
 stolis transit ad psonam dñi oñ
 dens quā dei gloriā isti celi enarra
 uerunt. s. dispensationē incarnati
 onis sue vñ dicit. In sole posuit
tabernaculū suū. I in beata virgi
 nem que nominal sol ppter pleni
 tudinem. Iheronimus
 Christus dicitur sol iusticie q; ma
 ria interpretatur stella maris. Et
 luminauit sol stellam id est mari
 am vt esset sicut sol. Ied posuit ta
 bernaculum suū in sole qñ corpus
 assumpsit de Hugo ppter qd
 vtero suo. Hugo in pso
 na bte virginis dicit eede. xliij. Qui
 creauit me requieuit in tabernacu
 lo meo. et ipse tanq; sponsus.
Iheronimus Verbum patris

est sponsus sic dicitur a sponte
 quia totiens pmissus ē p pphas
 Et caro humana spōsa ē cui q̄erat
predens de thalamo suo. hoc est
 de vtero virginis. Exultauit q; a
 nō inuitus sed hylatis venit. U
gigas. Usicut fortissimus quā ali
 gauit fortem. U dyabolum et vasa
 eius q; nos sum? diripuit. ad cur
rendam viam presentis vite

Cassio Quia nō stetit in via
 peccatorū sed tanq;
 debellatur? diaboli cucurrit. Quo
 modo hoc. q; christ? homo natus
 est. et creuit. docuit passus ē. resur
 rexit. ascēdit ad celos. sedet ad dex
 teram dei. Colle Et nos eius ex
 patris. Colle emplo non de
 temus in hoc mundo querere quī
 etm sed curere sicut pegrini trā
 seuntes via; huius vite vt ad illā
 quietem possimus peruenire vbi
 christus sedet ad dexteram dei pa
 tris. Vis audire quantum currit.

Nicolaus La sumo celo
egressio eius. U
 ad susceptionem humanitatis in
 qua visitauit nos oīes ex alto. U
 occurfus eius vsq; ad summum
 eius. In sua benedicta ascensione
 in qua ascendit sedens ad dexterā
 dei patris. Cassiodo a sum
 mo ce
 lo id est a patre egressio eius na
 tiuitas filij signatur nō tempora
 lis sed cōeterna patri que est ante
 omne principium a occurfus ei?
 vsq; ad summum eius qui a post
 assumptōez carnis i vtraq; natu
 ra xps pmanēs ad sedē patne ma

festatis est regressus. Nam cum
venit a summo in nullo minor pa
re fuit. cum redijt ad summum
deus homo equalis patri in diui
nitatis substantia sicut venerat p
seuerat cui nichil humana detra
xit humilitas. Idem Jeronimus
et augustinus. Nec est qui se absco
dit a celo **Cassi.** a spiritus a
re eius. **Cassi.** a quem p
ascensionem suam in spe ignis mi
sit in mundum apostolis a quo ne
mo abscon **hugo** quia sic ac
ditur. **hugo** cenli fuerit
vt nemini pcerent vñ d ipso spiri
tus sancto dicitur iohannis. xvi. Cū
venerit ille spiritus veritatis argu
et mundum de peccato quod fecit
de iusticia qm non fecit. et de iudi
quod non **Cassio.** Ipse em
timuit. **Cassio.** calor e a
quo nemo possit abscondi qui di
uinitatis sue potentia vniuersis qz
corda cog **Rico.** Deinde descri
bitur euāge **Rico.** bitur euāge
lij publicati condicio cui dicitur
Ex domini. s. euangelica q ip
se dominus predicauit in monte s.
Matth. v. bñ paupes ac. et hec di
citur immaculata quia suos ob
seruatores custodit immaculatos
a peccato vñ dñs dicit aplis Joh.
xv. Jam vos mudi estis ppter ser
monē quē locutus sum vobis a ad
dit conuerter **Cassi.** In sua di
uinitate **Cassi.** strictōne
corrigens a ad xpi grām mittēs.
Rico. Testimonium dñi id est
euāgelium fidele quia
adimplet qd pmitit inducens su

os obsecutores ad vitam btām
sapientiam prestans puulis a
aplis alijs qz christi discipulis q
erāt simplices a hūiles scdm q di
cit saluator Matth. xi. Confitebor
vbi pater domine celi a terre quia
abscondisti hec a sapientibus et
prudentibus a reuelasti ea puul.
Cassi. Iusticie domini tēe |
quia sicut christus do
cuit sic fecit Nam illorum iusticia
recta non est quibus aliud est in
ore. aliud est in opel. letificantes
corda spe **Augusti.** vt qui
premiij. **Augusti.** mārē
tur iusticias domini corde gaude
rent in eis qui litere cum dilectio
ne eas facerēt. n̄ seruū hē cū timore
Rico preceptum domini id
est nouum testamētū
lucidum qz dare a lucide traditū
est euāgelium in q veritas reuela
ta ē illuminās oculos | viz. interi
oris hoīs a cor dñs Oculi cordis sūt
intētio a lux fidei. Euāgelium em̄ do
ct̄ intētiōne cordis esse simplice a
fide nō eē fictā in oibus opibus q
seruus dei opat. Timor domini |
hugo Est em̄ timor natural
qui timet passionem
corpis quo xps cepit in passione
pauē a tēdere vt habet Marci. xiiii
Est et timor humanus q qd eligie
peccare ne ledat in corpe Est a mū
danus: iste eligie peccare ne ledatur
in passione. Et e timor seruil q timet
pena gehēne a non amat iusticia.
Est a timor iniustialis h amat pncipa
litē iusticiā a sedario timet penaz.
iste opat bonū pū amore iusticie

et parum timore gelenne. Est a timor filialis quo quis cauet offendere deum. ne pdat euz. mixta enim cum pauore dilectio: timor domini est de quo habetur. timor domini sanctus permanens in seculum seculi.

Glo quia fructus eius percipitur in eterna beatitudine. Indicia domini vera quia siue dominus minatur siue pollicetur nemine fallit. Iustificata ipsemet ipsa quia non egent alterius auctoritate quam ipsius domini ut firma habeat. **Augusti** Vel quia quam non potest eripere supplicium quod dat impijs et premium quod dat pijs.

Cas O ingenium reprobata. Stupenda profunditas Quis autem sufficiens distinguere aut predicare potuisset opera domini nisi spiritus sancto probarentur edita. desiderabilia sunt iudicia dei mandata noua veteris testamini. **sup Hugo** et super omnes diuitias seculares. et lapidem preciosum multum et super mundanos honores.

Cas Sed qui inueniri poterat continentem qui noxiam cupiditate laudabili pietate calcarent addit etiam saporis precipua suauitate iocundos dicens. et dulciora deuotis mentibus super mel et fau **sup Hugo** et super omnem dulcedinem terrenalium voluptatis que tamen nequissimis mentibus amara sunt quia oculis egris odiosa lux est que puris est amabilis. Ergo diuicijs honoribus

et delicijs terrenis preferunt in diuitia diuina et mandata quam custodia eorum ad gloria perducit exprimitur. **Item** quia vere sunt dulciora. **serius** **Nico** et bonus christianus et deuotus maxime in statu perfectionis positus qui non solum tenet ad precepta sed etiam ad consilia euangelica. custodit id est custodit. **lea** ope ad im. **Cassi** Non ad templendo. **Cassi** pus sed usque ad ultimum vite spacium in tali deuotione versetur. Post obedientiam sequuntur premia Unde subditur. in custodiendis illis retributio multa tanta enim diuine clementie dona sunt quam nequeunt comprehendere. Sic enim apostolus ait. **et** nec oculis vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se. Deinde propheta petit se a uiuentibus purgari ut digne possit dominum laudare dicens. delicta quis intelligit Multa enim sunt peccata que intelligimus que uidelicet secreta uoluntate peccamus. cum reprobis concupiscimus. cum ceteris prestantiores effici volumus. cum cibos appetimus dulciores. et his similia de quibus monemur a salomone. Non eas post concupiscentias tuas. aliqua sunt tamen que omnimode ignoramus quorum nec origines possumus nec surreptiones agnoscere. Unde subaudiendum est delicta uidelicet omnia que intelligit. **Theronimus**.

quasi dicat nullus nisi scrutator
cordium deus qui et potens est ea
dimittere. **V**nde sequens orat di.
Aug⁹ Lab occultis meis. **V**
a cupiditatibus in me la
tentibus. **HUGO** vlt' a peccatis ob
litis et ignoratis
Munda me dñe. **V**ñ dicit augusti.
Pius dñs pie penitentibus aut pec
cata dimittit à obliuiscit ad memori
am reducit. **Q**uod ab alienis. **I**ñ sugges
tione dyaboli vel hois fiunt. **Q**ue
dicuntur aliena qz pmo sunt illi
qui suggerit. scd efficiunt illi q
suggestionem consentit. **I**ñ **Cassio**. **E**t
ab his peccatis q suggestionem com
mittunt. **P**ccato tuo. **I**ñ cui propriu
est semp miser. **Cassio**. **C**um em
veri a peccare. **Cassio**. dicit ser
uo tuo iam se ostendit legi dñice ex
magna parte famulari. **D**einde ost
modu liberationis a mundationis
qm petit. **S**i peccatum mortale non dñe
tur ei vnde subdit **Aug⁹** **S**i mei
non fuerint dñati. **H**oc est si mei non
fuerint dñata occulta mea et alie
na peccata. **HUGO** **L**uc immacu
lata. **HUGO** **L**at' ero. **I**ñ ma
cula criminali quia sicut dicit au
gusti. **T**emptatio cui non consen
titur non est peccatum s materia
exerceñde virtutis. **E**t emundabor
a delicto maximo. **Aug⁹** **Q**uo
nisi superbie. **N**ullu enim est ma
ius delictum q apostatae a deo p
peccatum quod est inciu superbie
hominis qz inciu omis peccati est
superbia. **Nico** vlt' si peccata mor
talia non fuerint

mihi dñata tunc emundabor a delicto
maximo. **V**ñ in morte iuuar
mundus a quolibet peccato mor
tali quod licet non sit maximum
ex genere tamē est maximum ex
temporis conditione eo quod tunc
non est remediabile quia post mor
tem non restat amplius tempus pe
nitendi. **HUGO** **T**erunt vt
mis. **HUGO** **O**placēt clo
quia. **Q**uasi dicat si immaculatus
et mundatus ita fuero tunc eloqua
loris mei. **I**erunt talia vt tibi pla
ceant tunc ero dignus tanta sac
ramenta referre a te laudare. sicut il
le est indignus cui dicitur. **Q**uare
tu enarras iusticias meas
Augustinus. **L**uc medita
tio cordis
mei. **I**erunt non ad iactantia placē
di hominibus. **S**ed in conspectu tuo
semp. **Q**ui conscientiam puram in
spici. **Iero**. **D**omie adiutor me
cis. **I**ñ tribulatione et
necessitatibus. **L**uc empor me
precio sanguinis tui. **Cassiodor⁹**.
Quod mirabili ordine totum p̄ glo
riofissimus propheta cātavit lau
davit deum. **P**redicatore. **I**ñ
aduētum incarnationis sanctissi
me edocuit. **M**agnalia eius varia
diffinitionū qualitate commendās.
reuerfus qz in memoriam fragi
litas sue a delictis se petijt delere
mundari. **V**ñ tantorum sacramen
torum relator dignus existeret q
docuit scripturas domini purissia
conscientia. **Collector**. **T**u
narrari.

Igitur clementiam domine humiliter
exoram? ut a delictis tuis oculis
quoniam alienis nos mundare digne
ris quatinus cordis nostri medita
tio semp in conspectu tuo placet
nosque tuo adiutorio in bonis pro
ficientes valeamus ad eterne beati
tudinis premia pervenire per te domi
ne ihesu christe redemptor mundi
qui es benedictus in secula seculo
rum Amen.

Audiat te
dominus Titulus talis
est. In fine psalms david
huius tituli verba nota sunt ex p
mis.

Glo. hic agit propheta dicitur
quasi de sacerdote in
molaturo et rege pugnatur ubi
in figura optatis canit propheta que
ventura sunt christo tpe afflictio
nis eius quod fuit usque ad passio
nem et tpe gaudij quod fuit post
resurrexerit.

Hugo Intentione
mouet fide
les ad copaciendum christo paci
enti et cogaudendum resurgenti.
propheta igit optans christi vocem
tanquam sacerdos.

Cassio Precatis
exaudiri. tur scilicet
ecclesie prospera evenire. quoniam illi per ad
uentum domini certissime noverat es
se ventura.

Hugo Audiat
te. o christe deus pater. in die tribula
tionis. in tpe passionis. Tota enim
christivita tribulatio fuit. Unde
apostolus ad hebreos. v. de christo di
cit. Qui in diebus carnis sue et mor

litas sue preces supplicationesque
ad eum qui posset illum saluum fa
cere a morte cum clamore valido et
lacrimis offerens exauditus est pro
sua reverentia et sicut sua devotio
meruit plerumque omnibus orando.
Ecce quod hic propheta optabat et
predicabat faciendum apostolus
testatur factum. Et bene dicit in die
tribulationis quoniam in passione christi
vere fuit dies credentibus quoniam
tunc luxit dies iusticie super terram
quando dominus mortem subiit
in cruce pro peccatis nostris et o
christe. protegat te nomen dei Ja
cob. exaudiat te deus pater ut te
resurgere faciat protegat te immor
talitate. nomen dei iacob. v. qui es
deus minoris populi videlicet gen
tilis conversi ad fidem quod electus est ut
iacob. reprobatis iudeis ut esau.

Cassio optat ergo populus
gratiam benedictio
nis sue quoniam iacob in prefiguratio
ne precepit novo populo christi
ano concedendam. a iudeis quidem
reprobatis ablatam quos subse
quens populus gentilis deuota
mentis religione superavit ut gra
tie munere primus donante domi
no redderetur. mittat tibi auxiliu
de sancto

Augusti. sanctificatus
corpus ecclesie. **Hugo** Quod est
desiam. **Hugo** tuu auxili
um o christe qui ideo passus es
ut tu eam sanctificares sicut dicit
apostolus ad ephesios. v. christus di
lexit ecclesiam et tradidit semet
ipsum pro ea ut eam sanctificaret

hoc factum est quādo apostolis et
credentibus missus ē spiritus san-
ctus sicut actu. ij. legitur. a de non
tueat te Syō speculatio interpretat

Glosa. De syon ergo tuef
ecclesiam que est corpus eius de
alta diuinitatis speculatione tuā
facit. **Memor** sit ois sacrificij tui.

Augusti. Hoc ē me mores
omnium iniuraz a cōtumeliaruz
quas pro nobis pertulisti.

Hugo a dicit omnis: qz plu-
ra sūt eius sacrificia
que ptulit pro nobis p totaz vitā
suam ab infācia vsqz ad mortē.
Vnde cum tpe passionis eius cā-
tet ecclesia dicens. Pange lingua
gloriosi pretium certaminis a sup-
ercruis tropheum dic triumphum
nobilez qualiter redemptor orbis
immolatus vicerit. Postmodum
sequēs versus incipit enumerare
sacrificia cristi ab infācia dicens.
Vagit infāns in arta positus p
sepia qē. et holocaustuz qd dī ob-
lacio tota incēsa. tūm: qd obtuli-
sti deo patri pro peccatis nostris

Iero. Totus in anima a corpo-
re ascendēs in cruce. pin-
gue fiat v acceptabile sit deo. Et ē
sensus ne patialis quēqz perire cū
pro omnibus mortuus sis. **tribu-**
at tibi scdm cor tuū: optat vt chri-
stus siue pro humanitate carnis
siue pro corpe suo hoc est ecclesia
exaudiat. et omne consilium tuū
confite. **Augustinus** id ē
met.

pleat non solum qz animam po-
mornficatum granum in cruce co-
fuisi pro amicis tuis vtpiosius
resurgeret sed etiaz qz cecitas ex
parte israhel facta est vt plentu-
do gencium intraret et sic omnis
israhel saluus fieret.

Iero. Sequitur vox ecclesie **Le-**
tabimur in salutari tuo
v in te saluato a morte vel in salu-
te p te facta gentibus. et in nomi-
ne dei nostri magnificabimur.

Cassi. id est magni dicemur
videlicet cristiani a xpō
Magnificari emz est magnum fi-
eri quippe auz ex tabulo celestis
regis nomē est impositū seruiēti.

Augusti. **I**mpleat domi-
nū petitiones tuas nō
solum illas quas in terra habuisti

Iero. dicendo clarifica me pa-
tritate quā habui priusqz mundus
fieret. Et alibi. **Pater** serua eos in
noīe tuo quos debisti michi.

Aug. Sed etiā impleat omnes
petitiones tuas quibz in ce-
lo interpellas p nobis nūc cogno-
ui. qm saluū fecit dñs xpm suum.
nūc mō p prophetiā demonstratuz ē.
qm resuscitauit dñs iesus filiū su-
um. **exaudiet illum de celo scō suo**
non de terra tantū vbi se petijt da-
rificari verum etiam de celo vbi iā
ad dexteram dei patris sedet inter-
pellans pro nobis In potentatibz
salus dextre eius quasi dicat.

Hugo Vere exaudiuit euz
petentem p nobis qd
patet qz potētes sumz auxilio ei?

Augusti potentatus nri
funt salus dexte
re eius id est fauoris eius cum eē
de tribulatione dat auxiliu vt qn
do infirmamur. tūc potētes sum?

Cassio Nō dicitur hic salus
potentat? nostri q
niam illa salus nec morbis afficiē
nec doloribus lauciaē sic sal? hois

Aug que nō dextere sed sinī
stre eius est hic em; ex
tolluntur in magnam su pbiaz q
cunq; precantes temporaliter sal
uī facti sunt de quibus subditur

In arribus id est in volubi
li successione temporalium bonoz
trahuntur. **et hi in iniquis** hoc
est supbis prefeuntur honorib?
atq; in his exultant. **nos autem**
spem figentes in eternis neq; glori
am nostram querentes. **in nomine**
domini dei nostri inuocabimus.

Cas quia nomen domini ad
premia perducit eterna.
deinde ostendit quomodo fit va
na salus hominum dicens.

Iero **Qui obli gati sūt** vi
ciorum suorum fimbis
et ceciderunt Inam homines hūa
nis honoribus presumentes laq̄a
ti prauis desiderijs suis in mortis
foueam cor?

Hugo **Ros au**
ruerunt **tem** qui
tortuosi sumus in peccatis. **Surre**
rimus per gratiaz dei ab infide
litate ad fidē. a vicijs ad virtutes
et creati sumus p veram humili
tate; ad diuina premia subleuati.
Sequitur vox prophete ad prēz.

Domine saluum fac regem

Hugo id est christus domi
nus resurgat a mor
tuis ascendat in celos. interpellat
pro nobis. ne diuicius vacillet no
stra oratio. sed ipso aduocato p
sumamus orare qui nos patri do
cuit supplicare ne nos mortalis
laqueus possit astringere. Deinde
hoc sequitur. **et exaudi nos in die**
qua inuocaueri **Iero** In hebreo
muste

est. Domine saluum fac regē; qui
exaudiet nos in quacunq; die iuo
cauerim? **Cas** Docuit nos pro
eum

pheta Sanctis
simus quali debeat christo do
mino pietate seruire. Optat ille bo
na que nouerat esse ventura. quia
tene credentium mos est illa orare
que desideramus euenire. Quaz pē
affligamur in eius passione. gau
deamus in eius resurrexione. Sic
enim ipsius possumus dici si eius
dispensacionib; mereamur aptari
qui cum eterno patre a spiritu sã
do ē benedict? i secula secloz Amē

Psalmus xx

Omne inuic
tute tua Titulus talis ē
In finem Psalmus da
uid. psalmus iste attribuitur da
uid considerationem suam dirigē
ti in finem id est in christum qui
est finis a cōpletio legis quonia;
non venit legē soluere s; a diplere

Nicolaus psalm? iste lex
ad litterā de magnificentia regni

christi que consistit in eius exalta-
tione a aduersariorum suo eum
depressione. Dauid igitur in spiri-
tu sancto preuidens christi hominis
regnum ad quod fuit exaltatus in hu-
militate virtute dei patris secundum quod
dicit apostolus ad. ii. Dextera dei exaltat
Cass. primo enumerat quod inge-
ntia quod quod gloriosa cellata
sint christo domino secundum carnem
dicens

Domine deus pater in virtute
tua lid est in omnipotentia tue
maiestatis in qua filius regnat si-
cut ipse dicit. Omnia patris mea
sunt et omnia mea patris sunt. Le-
tabitur rex. scilicet christus de quo i-
alio psalmo dicitur. Deus iudicium
tuum regi christus
da **Nicola** enim in qua
tu homo letabatur de virtute diui-
na in qua faciebat miracula et me-
tes simplicium illustrabat sapien-
tia secundum quod dicitur luce. x. In ip-
sa hora exultauit in spiritu sancto
et dixit. Confiteor tibi pater domine
celi et terre quia abscondisti hec a
sapiensibus et prudentibus et re-
laxasti ea paruulis. et super salutem
tuum lid est christum per quem
disposuisti saluare mundum. Leul-
tabitur rex **Cass.** Ut quanta sit
mentis copia in benefi-
co tanta sit gaudij magnitudo

Nicola desiderium cordis eius
tribuisti ei. de sui corpo-
ris glorificatione et mundi redemptione
ne atque de credentium recreatione

Cass. Unde ipse dixit. Desi-
derio desiderauimus pacem

cha manducate vobiscum antequam
paciar ut preciosus sanguis eius mun-
dum redimeret. ne diabolus adhuc
eum iniqua presumptione vastat
et voluntate labiorum eius in-
fraudasti eum. Veritas vero labi-
orum fuit quando spiritibus impabat
immundis. languores diuersos fi-
monis sui sanabat impio. predicat-
ionesque suas deuotis mentibus
insere **Nicola** Vn ipse dicit iob.
xi. Domine gratias ago
tibi quoniam audivisti me. Deinde in carna-
tione eius potentia mirabili fulgore de-
scribit **Hugo** Quia si di-
diceris. letabitur quoniam preuisti eum benedictio mi-
hi per immunitatem patris que sacrata est
quoniam absque omni peccato conceptus est de
spiritu sancto vnde sicut dicit augustinus. Fel-
citer eorum nostrorum non nocuit ei. et
addit dulcedinis. quia totum fuit
ex gratia. Idem **Jeromimus**

Nicola Vel preuisti eum in be-
nedictionibus dulcedis
et in domo spiritus sancti et carismatibus
quibus anima christi fuit impleta
ab instanti creatiois sue et sic puncta

Cass. Posuisti in capite eius
hoc est in principio ser-
monis eius corona. quod conuictus
xii. apostolorum tanquam corona ambi-
ebat christum docentem. Et addit
de lapide **Collect.** Apostoli
precioso. enim et fide-
les de quibus tanquam de viuis lapidibus
edificata est ecclesia dicitur vnde lapis que
ipsa erat cornu et anima vna

Cass. Vita petijt a te viz et hunc
ationem corporis sui et tuis

ti ei longitudinem dierum vsq; in
seculum a in seculum seculi. id est
dedisti ei peren
niter vivere **Nicolaus**

scdm quod dicit ap'ls ad rom'os
vi. X'ps resurgens ex mortuis ia
non moritur: mors illi ultra non
dominabitur magna e gloria ei'.
X'pi in salutari tuo

Augustinus Hoc est in sa
lute qua tu
te suscitasti gl'am a magnu de core
imposuisti super eu id est ad des eis
cu in celo collocaberis eu ad dexte
ram.

Jeronimus Magnu
tuu. est homi
nem assumptu esse ad dextera; dei
patris. Deinde ascendit adhuc g
datim ad illam gloriā declarandā
quā x'ps domin' scdm carne; a pa
tre clarificatus accepit. vñ subdit

Jeronimus qm dabis eu
in bñdictōez
in seculu seculi: quia omis creatu
ra benedicat eu. Vel christus rex
letabitur qm dabis eu in bñdicti
onē a in seculu seculi vt ipse sit in
eteria benedictione bñdcais a bñ
dicens. q; per eu oēs bñdicentur.
sicut pmisit deus **Abrahe** genesis
xxij. In semine tuo hoc est in x'po
benedicentur omnes gentes

Jeronimus Letificabis
eu i gaudio
cu adunata fuerit illa mltitudo sa
ctoꝝ a nūerus restitutus ei. Et p
adq̄fitis p qb' passus e gaudebit
cu vultu tuo vñ in presentia tua

Augusti. Vel letificab etiam
scdm hōiem que le

uauit ad te. vt sit in gaudio cum
vultu tuo **Nicolaus** q; quāto
humani

tas x'pi pre ceteris creaturis p'm q;
or a vñdior e deitati tanto datu
videt ea a ea frui delectabili? Deiu
reddat cam qre tantu mun' accepit
dicēs qm rex x'ps n̄ supbiens de re
gali dignitate s; hūil sperat i dño
q; x'ps ante passio; spauit obtine
a deo pre gl'am resurrectionis cor
poris sui a in mia altissimi sperans
n̄ mouebit. q; hūanitas x'pi a v
lo misericorditer assumpta nunq;
fuit ab eo separata nec sepabit q;
etiā in illo triduo dñice dormiciois
corpus exns i sepulcro fuit vñtū
verbo a filie aia q; erat in limbo de
inde descripta magificēcia regni cri
sti i ei' exaltacōe h̄ vñter describi
tur eiusde; magnificēcia in aduer
sarioꝝ puniōe Vñ p'pha q; añ lo
q̄batur ad p'iem nūc ouertit fmo
nem ad x'pm dicens Inuenia f ma
n' tua Aliqñ man' dei respicit ma
lū pene qd a dō infligitur iuste Vñ
ad heb. x. dr. Dextendū e mēdē i
manus dei vñuentis. a tunc p' fini
strā intelligit mīnoz puniō a per
dextera q; fortius patit gūioꝝ pu
niō Et fm hoc dicitur inueniatur
o rex x'pe cu ad iudiciū veneris ma
nus tua v' vltix ptās tua punies
p'dā oibus inimicis tuis qntū ab
eōem penā dextera tua gūius puni
ens ex spēali cā inueniat omēs q;
te oderit q; sentiet te pey
dicat.

Hugo vindictam:
qui te bene sentire noluerunt per fi
dem operantem. Deinde ordo iu
g. ij.

dicij pulcherrima ratione describit.
cum subiungit. **P**ones eos ut di-
banam. **Gregori**⁹ **xy li.**
ignis **Gregori**⁹ moral
Sciendū vero qd omnes reprobi qui
hic in anima simul a corpore pecca-
uerunt illic pariter in anima a cor-
pore cruciant. **C**liban⁹ nāq; in se
cus ardet. **I**s vero q ab igne deuoa-
tur ab exteriori parte incipit concre-
mari ut ergo sacra eloquia ardē
exteriori a interiori reprobos de mō-
strarent eos ab igne deuorari. Et
scī diban⁹ poni testantur per ig-
nem crucientur in corpore a per do-
lorem ardeant in mente hoc est in
conscientia impietatis sue. in tēpe
vultus tui. hoc est in tempore iudi-
cij. dominus in ira sua id ē in iudi-
cia sua conturbabit eos proferēs
contra eos sententiam damnatio-
nis a deuorabit eos ignis scilicet
gehēne non consumendo; sed
eternaliter. **Collocō** Deu q se
affligendo **Collocō** vera tur-
batio vbi nulla erit consolatio q̄
tremenda ira que tunc est sine mi-
sericordia. dies illa dies ire a oim
miseriarum in qua peccatores etz
no igni gehēne. **Cassio** Qui
tradentur. **Cassio** sic o-
sumit ut seruet sic seruat ut cruciet
dabitur q; miseris vita mortalis a
pena seruatrix. **F**ructus eoz de ter-
ra pdes id est fructum eterne bea-
titudinis quem in terra vuentiu;
habere debuerant. quia nō obedi-
erunt mandatis eius iuste p̄bide-
runt a semen eorum id est opa pec-
cantium que hic praeuident se

minauerunt se gregabis a filiis ho-
minum id ē a sanctis quos in he-
reditatem eternam tue misericor-
die largitate. **Nicola**⁹ Dem
missurus es. **Nicola**⁹ de po-
nitur causa finalis punitionis re-
probū que est impenitentia fina-
lis que notatur a; dicitur **Quo-**
niam dedinauerunt in te id est con-
tra te mala id est peccata que sūt
contra deum. Et bene dicit dedina-
uerunt. qd sicut dedinatio in gram-
matica est de casu in casum sic dedina-
tio a iusticia: est cadendo de pec-
cato in peccatum. Quia secundum
quod dicit. **Gregorius**. peccatum
quod per penitentiam non diluif-
mor suo pondere ad aliud trahit a
tandem ad profundum contemptus
a obstinationis debucit. secundū
qd dicit. **puerbiōū. xvij.** Impi⁹
cū in pfundum peccatorum uene-
it cōtinuit. cogitauerunt consilia q̄
non potuerunt stabilire quia repē-
tine tolluntur de facultate tempali
in qua cogitabāt pmanere. Quo-
niam pones eos dorsū a facie tua
eos deiciendo in infernu; secundū
qd dicit. **Ma. xxv.** **Discedite a me**
maledicti in ignem eternum. in reliq̄
is tuis id est in demonibus qui a te
totaliter sunt elicti tanq̄ irreuerfi-
biles ad tonu;. preparabis vultū
eorum id est presentiam damna-
torum mittendo eos ad societate;
demonu; unde cū dixisset. **Mat. xxv.**
Itē maledicti in ignem eternu;
protinus subiunxit qui paratus
est dyatolo et angelis eius. In fi-
ne concludit p̄beta dicens. **Rat**

tare domine in **Jeronim?**
virtute tua.

id est demonstra tuam potesta-
tem a maiestatem vt qui prius ve-
nisti in humilitate in mundū mō
veni ad iudicium in maiestate

Cassio cantabimus ore a
psallemus opere v-
tutes tuas id est mirabilia opera
tua. Nec etenim duo sūt que a no-
bis oīmo de exigunt vt laudes do-
mini fideliter cantemus et opere
nostro ipsius mandata faciamus

Nicola? vel cum dominus
monstrauerit vir-
tutem suam in iudicio tūc cantabi-
mus et psallem? virtutes eius.

Nicola? Quia electi oīnue
in patria cātābūt
laudes dīuinas secundū qđ dicitur
i. lxxiiij. psalmo beati qui ha-
bitant in domo tua domine in secu-
la seculorum laudabant te qui
est benedictus i secula seclorū Amē

Deus de? me
us re. Titulus talis est
In finez p̄s dauid pro
assumptione vel susceptione ma-
tutina. Cui? sēsus tal' est Psalm?
iste dirigens nos in finem id est
in christum de cui? passione agit
est dauid is est xp̄i qui est manu
fortis aereas dehellās potestates
qui ideo dicitur est dauid quia fa-
ctus est nobis ex semine dauid se-
cundum carnem Et est p̄s pro su-
sceptione matutina id est p̄ resur-
redione cr̄isti que valde mane fa-
cta fuit cuz adhuc tenebre essent

Cassio Susceptio enim fuit
quā dominus xp̄s mō-
le corpus veteris hōis conditione
deposita in magnā gloriam clarifi-
cat? assumptit. S; cum in hoc psal-
mo xp̄m multa de sua passione cō-
stat esse locuturum videamus cur
eius titulus solam resurrectione;
cōmemoraē voluerit. Sepe s̄ḡt p̄
is quod sequitur illud qđ p̄cessit
vt cū dicitur? mane factum itelliga-
mus vtiq; p̄cessisse noctem. Et hoc
p̄ figurā sinodetx cū p̄ id quod
sequitur possumus intelligere qđ
precedit vnde cum dicit christum
resurrexisse. cum passum a mortu-
um mōdi
cat fuisse

Nicolaus.

Quod autem p̄s iste est de christi
passione a resurrectione ad hāc
scriptus patet per hoc qđ christus
pendens in cruce protulit principi-
um huius psalmi tanq; dicitur de
persona propria dicens heli heli
lamazabathani quod est interp̄-
tatum deus meus deus meus qua-
re dereliquisti me. Sic enim incipit
iste psal. in hebreo et in transla-
cōne Jeronimi iuxta hebreum. Qu-
autem in translatione communi
interponitur Respice in me. non ē
in hebreo neq; in translatione Je-
ronimi predicta sed fuit additum
a. lxx. interpretibus. a sic patet qđ
secundum sententiam saluatoris
principium huius psalmi et per
consequens totus psalmus ad lit-
teram de christo est itelligendus
Et Mat. xxvij. dicitur illud qđ sub-
ditur infra in hoc psalmo dicitur
gij.